

ΚΛΕΙΩ

ΑΡΙΘΜ. 13.
Τόμος Α'.

Συνδρομή, αρχομένη από 1. Ιανουαρίου έκαστου έτους, έτησίαι μόνον και προπληρωταί.
Πανταχοῦ φράγκ. χρ. 20 ἢ μάθ. 16.

ΕΤΟΣ Α'.
τῆ 1/18. Ιουλίου 1885.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑΝ.

(Εἰκὼν Ραφαήλ ἐν σελ. 193, εἰκὼν Μουρῖλλου ἐν σελ. 201).

Ὡς τὴν Ἐρησικεία μας ξεχνιούτανε
καὶ μονα
Τῆς Παναγίας ἡ μορφὴ, ἡ ὄψη ἡ γλυκειά
Ἐ τοῦ Ραφαήλ ἐσώζονταν τὴν
ὠμορφη εἰκόνα
Ἐ τὸν κόσμον θὰ εὐρίσκαμε πάλι
παρηγοριά.
Εἶνε μεγάλη ἡ δύναμις τοῦ Πλάστη μας,
καὶ θεῖα

Τὰ λόγια, ὅπου ἔπληρωσαν μὲ αἶμα μερικοί·
Τοῦ πόνου Τῆς τοῦ μητρικοῦ καμμιὰ ὅμως ἰδέα,
Δὲν εἶνε ὑψηλότερη οὔτε πλεῖο θεϊκή.

Σὸ μοιάζεις περισσότερο, γλυκειά μου Παναγία,
Μὲ ὅ,τι ἀγαπήσαμε ἔς τὸν κόσμον πλεῖο πολὺ·
Ὅσο κι' ἂν ἦσαι δυνατὴ ἔχεις ἀδυναμία
Σὰν τῆς μητέρας ὄλων μας τὴν ἀμετρη στοργή.

Γι' αὐτὸ Σε φανταζόμεθα ἔς τὸν οὐρανὸ ἔκει πέρα
Ἄνάμεσα ἔς ἀδύναταις φτερουγιασταῖς ψυχαῖς
Μὲ πόνον νὰ παρηγορῆς καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα
Ἐκείνους ποῦ λυπήσαμε ἐδῶ πολλαῖς φοραῖς.

(Ἐν Δρέσδῃ).

Δ. Ε.

Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ (del Granduca) ΤΟΥ ΡΑΦΑΗΛ.

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Α'.

25

Ο ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὕμνος

ΣΠΥΡΙΑΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

Σύννοος πλανήται ὁ ἀναξ Λαῖος εἰς τὰ εὐρέα ἀνάκτορα τῶν Θεβῶν. Στυγνὸς ὁ ὀφθαλμὸς του, ρίπτει ἐνίοτε γοργὴν λάμπην πτοῦσαν τοὺς ἐντρόμους φύλακας. Σιγῇ κρατεῖ περίξ, καὶ μόνος ὁ Λαῖος μονολογῶν ταρασσεὶ τὴν ἀπάλυτον τοῦ οἴκου σιωπὴν. Περιδεεῖς ἀτενίζουσιν ἀλλήλους οἱ οἰκέται διερευνῶντες τὸ μυστήριον. Τὴν προτεραίαν νύκτα ταχυς πεζοδρόμος ἐκόμισε μηνύματα τοῦ δελφικοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ εἰς τὸ ἀκουσμα κατάπληκτος ἀπέμεινε ὁ τοῦ Λαβδάκου παῖς. Τὴν τύχην τοῦ παιδίου ποθεῖς νὰ μάθης, Λαῖε; „Θὰ σὲ φονεῖσῃ ἄμα ἀνδρωθέν, καὶ τῆς μητρὸς του θὰ κληθῆ ὁ σύζυγος.“ Λαῖε! ταλαίπωρε θνητέ! Τῆς εἰμαρμένης τὴν ἀμετάκλητον βουλὴν ἐζήτησας νὰ μάθης, ἀλλὰ τῆς τολμηρᾶς σπουδῆς σου, δεινὰ ἐκτείνεις τὰ ἀντίποινα. Ὁ πεζοδρόμος δὲν εἶχε ἐξαγγεῖλαι τοῦ Θεοῦ τὰ φοβερά μαντεύματα, καὶ φρίκης πλήρης κατέπεσε γονυπετῆς τὸν θάνατον προσλιπαρῶν. Ὁ ὕπνος δὲν ὑπάρχει διὰ σέ. Καὶ ὅταν περὶ τὴν αὐγὴν βαρὺς ὁ λήθαργος πιεζῇ τὰς αἰσθήσεις σου, ἐντρομος ἀναπηδᾷς κραυγάζων νὰ σὲ σώσωσι. „Ἐκεῖ, εἰς τῆς Φωκίδος τὴν τραχεῖαν ἀτραπὸν φονεύουσι τὸν δυστυχῆ . . . νέος ἀνὴρ αἰματοκύλησε τὸν γέροντα . . . Βαβαῖ τοῦ πατροκτόνου . . .“ φωνάζεις, Λαῖε.

Εἰς τὰ ἐνδῶτα τοῦ ἀνακτόρου δώματα, Ἰοκάστη, ἡ τοῦ Λαῖου σύζυγος κράζει τὰς ἄβρας ἐν σπουδῇ. Ὡδίνες τοκετοῦ σπαράσσουν τὰ σπλάγχνα τῆς, ἀκτινοβόλος ὅμως λάμπει ἐκ χαρᾶς ὁ ὀφθαλμὸς. Εἰς τῶν Θεβῶν τὸν θρόνον δωρεῖται ποδητὸν διάδοχον, ἢ εὐδαίμονα πατέρα καθίστησι τὸν Λαῖον. Ὅξεῖς σπαράσσουν οἱ πόνοι τὴν βασιλισσαν, καὶ ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς φεύγει μακρὰν, ἀρνούμενος νὰ σπεύσῃ εἰς τῆς συζύγου του τὴν ἐπανεληλυμένην πρόσκλησιν. Δρομαῖοι ἄγγελοι ἐξῆλθον ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, τὸν ἀνακτα ζητοῦντες. Πατὴρ εὐδαίμων εἶσαι, Λαῖε, ἀγγέλλουσι . . . Ἡ σύζυγός σου καὶ βασιλισσα διάδοχον ἐδώρησε τῷ θρόνῳ πρὸ μικροῦ, καὶ εἰς τὸ τέλος κενὸν καὶ ἀκατάστατον ἔφηκε τὸν λαόν. Ἐπτοημένους ὀφθαλμοὺς ἀνοίγει φρικτῶν ὁ Λαῖος, καὶ ἐμπληκτος κατέπεσε βωβός.

Βαθεῖα νύξ ἐκτείνεται ἀνὰ τὴν πόλιν τῶν Θεβῶν. Οὔτε ἐν ἄστρον λάμπει εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Νομίζει τις, ὁ μέλας πέπλος, ὁ βαρέως ἀπλωθεὶς ἐπὶ τὴν πόλιν, εἶναι οἰωνὸς ἀλύτου πένθους προσεχοῦς . . . Εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἰοκάστης μυστηριώδης βασιλεύει σιωπῇ. Κοιμάται ἡ βασιλισσα, καὶ παρ' αὐτὴν ὁ τοῦ Λαῖου παῖς. Αἱ Μοῖραι ἐπέκλωσαν τὰς τύχας του. Διατὶ νὰ γεννηθῆς, ταλαίπωρε; . . . Ἀγριωπὸς ὄρμα ὁ Λαῖος εἰς τῆς συζύγου του τὸν θάλαμον, πιστὸς δ' οἰκέτης ἀγρυπνεῖ παρὰ τὴν θύραν. Πατὴρ εἶσαι, Λαῖε, ἡ δὴμος; Τὸ πρόσωπόν σου εἶναι φοβερόν τοῦ τέκνου σου ἢ θεῶν ἐξάπτει τὴν ὀργὴν σου. Προχωρεῖς καὶ πάλιν ἴστασαι διστάζων. Μυρία αἰσθημάτων ταρασσοῦσι τὸ στῆθος σου. Ἀγαπᾷς καὶ τρέμεις τὸν υἱόν σου. Ποθεῖς νὰ τὸν περιπτυχθῆς ὡς φίλον, καὶ ἐν τούτοις τὸν ἀπεκάλεσας ἐχθρόν. Τὸ ἀσθενὲς πτοεῖ, Σέ, τὸν ἰσχυρόν, καὶ ἐν ᾧ ἀτρόμητος θὰ ὄρμας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, περιδεεῖς ἐμβλέψεις πρὸς τὸ τέκνον

σου καὶ τρέμεις. Φόβος καὶ φιλτρον τὴν πατρικὴν μερίζονται καρδίαν σου. Ἡ φύσις σὲ καλεῖ παρὰ τὸ τέκνον σου, καὶ ἡ μοῖρα σὲ διώκει. Ἄφανεῖς ὑπὲρ τὸ λίκνον ἵπτανται αἱ μαυραὶ Ἐρυνύες. Σφραγίζουσι τὸ βρέφος, μυστηριώδη ῥήματα φθεγγόμενα . . . Ὁ Λαῖος χωρεῖ ἐν βῆμα πρόσω. Ἄνευρε τὸ κάλυμμα καὶ τὸν υἱὸν λαμβάνων ἐν χερσὶν ἐξέρχεται μετὰ σπουδῆς. Εἰς ὄνειρα φαιδρὰ ἐν τούτοις τρέχει τῆς μητρὸς ἢ φαντασία. Πολέμαρχον καὶ κραταῖον φαντάζεται τὸ τέκνον τῆς. Σκιρτᾷ ἢ μητρικὴ καρδιά τῆς. Τέκνον καὶ σύζυγε, φωνάζει τὸν Λαῖον καὶ τὸν υἱόν τῆς εὐφημοῦσα. Ἀπαίσιος ὁ σύνδεσμος . . . Προφητικὰ τα χεῖλη τῆς Ἀνάσσης ὑποτυποῦν τὸ βδελυρὸν μυστήριον. Ἦδη ἢ μήτηρ ὑπερήφανος ἐξέτεινε τὰς χεῖράς τῆς, δεξιουμένη τὸν υἱόν, καὶ ἐν χαρᾷ ἐγείρεται τὸ τέκνον τῆς ζητοῦσα. Τὸ λίκνον ἀπέμεινε κενόν . . .

Αἱ δᾶδες πᾶσαι ἀπεσβέσθησαν εἰς τὸν εὐρὺν διάδρομον. Τὸ τέκνον φέρων ἐν χερσὶ, φεύγει ταχὺς ὁ Λαῖος. Πιστὸς ὁ δούλος τὸν ἀκολουθεῖ ἐγγύς. Τὴν ὄραν ταύτην ὅτε, οἱ δυστυχεῖς θνητοὶ, ἀνάπαυαν ἐζήτησαν τῶν πόνων εἰς τοῦ ὕπνου τὴν λυσιμέρινον ἀγκάλην, ἀγρυπνεῖ καὶ φρικτῶν ὁ Λαῖος. Τρέχει ἀκατάσχετος, καὶ τὰ βήματα τοῦ οἰκέτου ἀκούων ὀπισθεν νομίζει, ὅτι τὸν διώκουσιν. Ἄναξ αὐτός, εἶναι τῶν ὑπήκων του ὁ δυστυχέστατος. Βαδίζων πολλὴν ὄραν εἰς ἔρημον φθάνει ἀτραπὸν, καὶ ἐκεῖ, μακρὰν παντὸς ἀνθρώπου, καλεῖ τὸν ἔμφοβον οἰκέτην, καὶ κλίνει κρύφα πρὸς τὸ οὖς λαλῶν. Φρίσσει ὁ δούλος . . . Παράφορος ἀσπάζεται τὸ τέκνον τοῦ ὁ Λαῖος. Πικρὸν τὸ σκότος παρεκώλυσε τὸν δούλον, τοῦ πατροῦ νὰ ἴδῃ τὴν ἀπόγνωσιν εἰς τὰ θερμὰ τοῦ βασιλεῦς δάκρυα. Καὶ πάλιν φιθυρίζει εἰς τὸ οὖς τοῦ δούλου, καὶ ἀποθέτων εἰς τὰς χεῖράς του τὸ νεογνὸν πίπτει θρηγῶν ὁ Λαῖος. Πατὴρ, κατέπιε τὸ φίλτρον, θηρίου ἀποβάς ὑποδεέστερος. Κλαυθμυρίζει τὴν στιγμὴν τὸ βρέφος, τῆς φιλοστόργου πατρικῆς ἀγκάλης ἐκπεσόν. Ἀκούει ὁ Λαῖος τοῦ τέκνου του τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστατα παράπονα. Εἶναι τὰ τελευταῖα, λέγει, καὶ κλαίων χαίρει ἐν ταῦτ' . . . Πατὴρ, μισῶν καὶ ἀγαπῶν τὸ τέκνον του. Θεοί! ὅποιον τὸ μυστήριον! Ἦδη διὰ τῆς σκολιᾶς ὁδοῦ ἀπέδρα ὁ οἰκέτης, ἐν ταῖς χερσὶ κρατῶν τὸν τοῦ Λαῖου κλαίοντα υἱόν. Πατρίδα καὶ πατέρα ἀποχαίρετ' ἀπὸ τῶν θρηγῶν σου, κατηραμένον πλάσμα. Ἡ στέγη σου, ἢ μήτηρ σου, καὶ τῶν Θεβῶν ἢ γῆ, ποτὲ μὴ σ' ἐπανίδωσι, ποτὲ . . .

Δρομαῖως φεύγων ὁ οἰκέτης ἐφθασε περὶ τὴν χαυρωγὴν τοῦ Κιθαῖρωνος τοὺς πυκνοὺς δρυμοὺς. Κονίσσας πληροῖ τὸ στόμα του, καὶ ἀφρονος ἀπὸ τῆς κόμης του σταλάζει ὁ ἱδρὸς. Εἰς τὸ πυκνότερον τῆς λόχμης μέρος, ἐνθα μόλις δύναται νὰ διανοιξῇ ὄψις τὴν ὁδόν, εἰσβάλλει ὁ οἰκέτης, σύρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ τέκνον τοῦ Λαῖου. Αὐγάζει ἢ ἀνατολὴ καὶ εὐκρινέστερα ἐφάνησαν τὰ περίξ ἀντικείμενα. Ἐκεῖ, μακρὰν παντὸς ἀνθρώπου, ἀποθέτει εἰς τὴν γῆν τὸν βασιλόπαιδα ὁ δούλος, καὶ στρέφει ἐρευνῶν τοὺς κλάδους καὶ τὸ πάχος των. Ποῖαν θ' ἀποτολήμησῃ πρᾶξιν! Εἶναι ρητὴ

τοῦ ἀνακτος ἢ προσταγῇ, εἰς ὄρους δὲ φρικτοὺς ὑπέκυψεν ὁ δούλος, ὁμῶσας τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῶν προσταγῶν τοῦ ἀνακτος. Κλαίει τὸ βρέφος ἀσθενῶς, πλὴν ἰσχυρὰ ἐγείρει τοῦ οἴκου τὰ αἰσθημάτων εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου. Μετὰ τὰς μικρὰς του χεῖρας νὰ θωπεύσῃ προσπαθεῖ τὸν πόνον τοῦ δούλου, καὶ νὰ ζητήσῃ χάριν τῆς ζωῆς, εἰς τὴν οὔτε εἰσῆλθε κἄν. Ταλαίπωρον, πρὸς τί τὰς τόσας τῆς πικρίας νὰ γευθῆς . . . Ἄλλ' ἢ αὐγὴ προβαίνει. Σπρίζει ἤδη ὁ ἀπόλος, τὰς αἰγὰς του καλῶν, καὶ μέλος σύριγγος ἠδύ, ἠγεῖ εἰς τοῦ βουνοῦ τὴν καταπράσινον πλευράν. Νὰ σπεύσῃ πρέπει ὁ οἰκέτης. Μετὰ χεῖρα στιβαρὰν καὶ σταθερὰν ἀρπάζει τοῦ Λαῖου τὸν υἱόν. Ἐντὸς δεσμοῦ σπαρτινοῦ συσφιγγεῖ τὰ σφυρά του, καὶ τὸ θρηγῶν, κρεμᾷ ἀνάστροφον, ἀπὸ τοῦ πρώτου δένδρου τὴν προεξοχὴν. Καὶ φεύγει. Ὅξεῖς ἠχοῦσι περίξ οἱ κλαυθμυρισμοί, ἀλλὰ ὄξος ἐπίσης σχίζει τοὺς δρυμοὺς ὁ δούλος. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἠχοῦσιν ἀσθενέστεροι τοῦ τέκνου τοῦ Λαῖου οἱ κλαυθμυρισμοί. Ἦδη ἐσβέσθησαν εἰς τὸ κενόν.

Διέρρευσαν μακροὶ ἐνιαυτοί. Τέρας ἀπαίσιον, ἢ Σφίγγε, λυμαινεται τὴν πόλιν τῶν Θεβῶν, καὶ Κρέων, τῆς χήρας Ἰοκάστης ἀδελφός, ἐπέζηλον κηρύσσει ἐπαθλον, τὸν θρόνον τῶν Θεβῶν καὶ τὴν βασιλισσαν, εἰς τῆς Σφιγγὸς τὸν τολμητῆσαν νικητὴν. Εἰς τῆς Φωκίδος που τὰς ἀτραποὺς ἐφόνευσαν τὸν Λαῖον. Διπλὴν χρεῖαν ἄγει ἡ βασιλισσα καὶ τῶν Θεβῶν ὁ θρόνος. Σωρεῖται θύματα ἐν τούτοις τοῦ τέρατος τὸ αἰνίγμα, καὶ οἱ κήρυκες καλοῦσι τὸν δυνάμενον νὰ γίνῃ βασιλεὺς. Ἐκ τῆς Κορίνθου προερχόμενος προβάλλει τότε εὐσωμος ἀνὴρ, τῆς χώρας καὶ τοῦ θρόνου τολμηρὸς μνηστήρ. Κηλίδες μαύρου αἵματος κατέχραναι τὴν χλαῖνάν του. Ἐκεῖ, εἰς τὴν Φωκίδα, παρὰ τινὰ τραχεῖαν ἀτραπὸν ἀπέκτεινε προπέτην γέροντα, θελήσαντα νὰ φράξῃ τὴν ὁδὸν αὐτῷ . . . παράδοξον! Χρόνος πολὺς παρήλασε, καὶ ὅμως αἱ κηλίδες μένουσι . . . τελείαν ἤρατο τὴν νίκην κατὰ τῆς Σφιγγὸς ὁ ξένος. Τὸ αἰνίγμα σου, εἶπε, τὸν ἀνθρώπων δηλοῖ, καὶ τὰ ποιήματα τῆς ζωῆς σου στάδια. Φωνὴν ἀφῆν τὸ τέρας, κατέπεσε κατὰ κρημνῶν, ἢ εὐδαίμων βασιλεὺς, τῆς Ἰοκάστης σύζυγος καλεῖται ὁ Οἰδίπους. Βαβαῖ τῆς ἀκριβείας τοῦ χρησμοῦ!

Παρήλαθον ἔτη πάμπολλα. Ἀνήκεστοι αἱ συμφοραὶ ἐνσκήπτουσι ἀνὰ τὴν πόλιν τῶν Θεβῶν. Ἄνοσιον τὸ ἐγκλημα συνετελέσθη πλήρες, πλὴν καὶ ἀσφαλῆς ἐκόχλαξε τῶν ἀθανάτων ἡ ὀργή. Δώρα ἐκπέμπων εἰς Δελφοὺς ὁ βασιλεὺς Οἰδίπους, πυνθάνεται τῶν συμφορῶν τὸ αἴτιον καὶ φάρμακον. „Ἐνὸς μὲν ἀτιμώρητος ὁ τοῦ Λαῖου ἀνόσιος φονεὺς, τοῦ Κάδμου οἱ ἀπόγονοι δὲν θέλου διαφύγει τῶν θεῶν τὴν ἀδυσώπητον ὀργήν.“ Τοιαῦτα ὁ θεὸς χρησιμοδοτεῖ. Καὶ ἤδη πολυμέριμος ἀναζητεῖ ὁ βασιλεὺς τὸν συγγερὸν φονέα τοῦ Λαῖου. Ἄφρων βασιλεῦ! Δεινὰ ἀναζητεῖς μυστήρια! . . . Ἄλλ' οὕτως ὁ θεὸς ἐ χρησιμοδότησε!

Συμβούλιον γερόντων προσκαλεῖ ὁ βασιλεὺς Οἰδίπους. Τοῦ μυστηρίου τὴν ἀρχὴν ζητεῖ νὰ ἀνιχνεύσῃ, γενναῖον ἔχων ἐν τῷ ἔργῳ ἀρωγὸν τὴν ἀνασσαν καὶ σύζυγον. Τοὺς σοφωτέρους τῶν ἀνδρῶν μεταπεμφάμενος, πυνθάνεται περὶ τοῦ

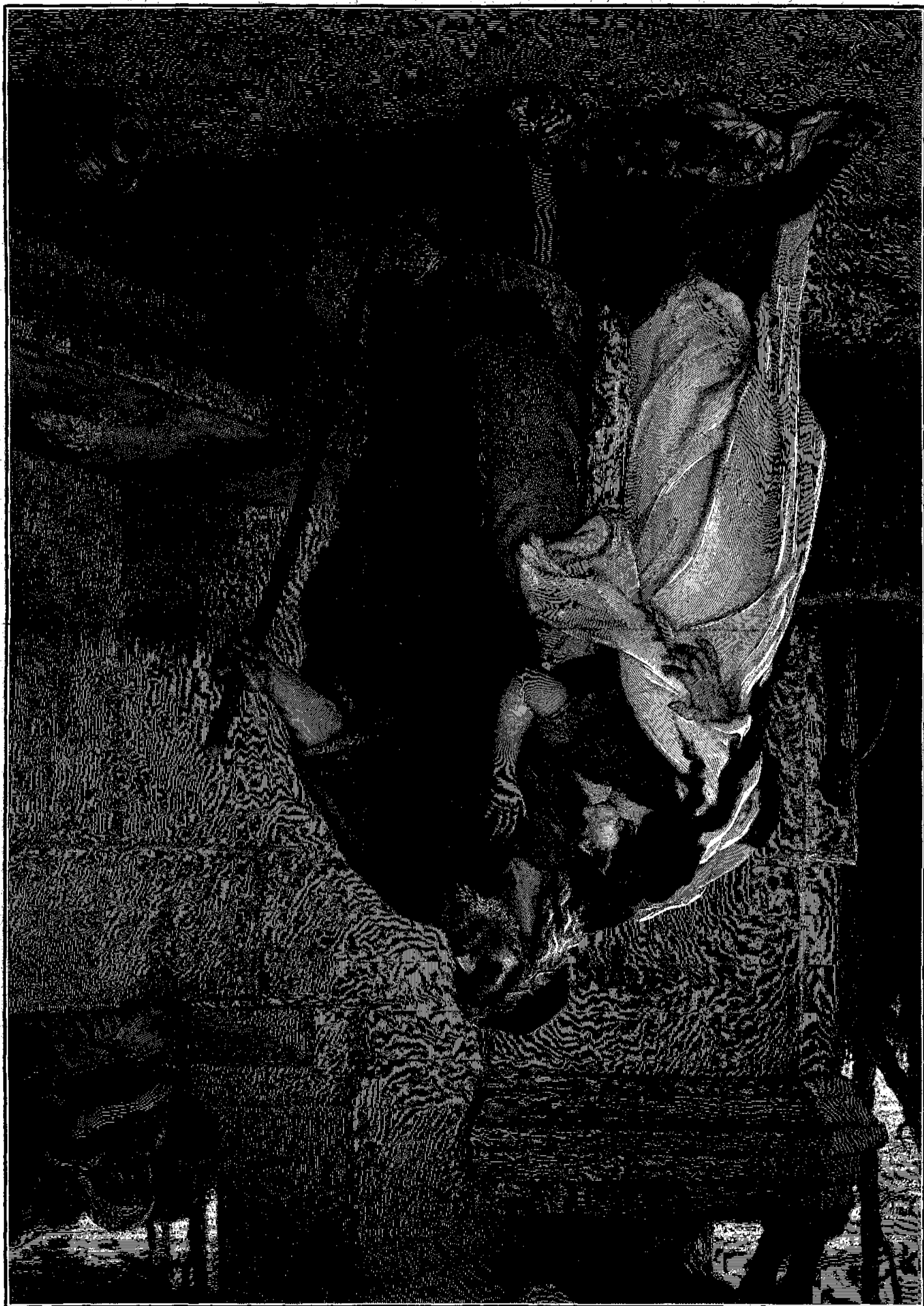
βδελυροῦ φονεῦς τοῦ Λαῖου. Ὁ Λαῖος ἀπέθανεν, εἰς βίαιον ὑποκύψας θάνατον, ἰδοὺ τὸ τελικὸν συμπέρασμα τῶν ἐρευνῶν τοῦ ἀνακτος καὶ τῆς πιστῆς συζύγου του, τῆς πάλαι χήρας τοῦ Λαῖου. Ἄλλ' ἢ φρικτῶδες ἠγγίξε στιγμῇ. Ὡχρὰ ἀκτις φωτίζει αἴφνης τοὺς ἐρευνητάς, καὶ ἀσθενῆς πλὴν φοβερὰ ὑπόνοια ταρασσεῖ τὰς ψυχὰς των. Οἰκέτης λευκοπύγων, τὴν Κορίνθον πρὸ ἡμερῶν ἀφείξ, κατέφθασεν εἰς τῶν Θεβῶν τὴν πόλιν, ζητῶν εἰδήσεις φίλου προσφιλοῦς. Νὰ προσελάσῃ τὸν Οἰδίποδα ζητεῖ, τοῦ ἀνακτος τὴν ἀρωγὴν ἐπιζητῶν, ἀλλὰ κωλύουσι τὸν γέροντα οἱ φύλακες. Ἐρῆς ἐνσκήπτει τότε καὶ βοή· πυνθάνεται τὸ αἴτιον ὁ ἀναξ, καὶ τὸν Κορίνθιον νὰ ὀδηγήσωσιν εὐθὺς παρ' ἑαυτῷ κελεύει.

Εἰς τοῦ γέροντος τὸ εὐλαβὲς προσφώνημα ἐν συγκινήσει ἀπαντᾷ ὁ ἀναξ τῶν Θεβῶν. Εἰς δυστυχῇ κατέφθασας στιγμῇ, βοᾷ ὁ ἀναξ πρὸς τὸν γέροντα. Τὸ κράτος μου ἀνηλεῆς μαστίζει ὁ λοιμός, φρικτῶδες ἄγγελμα μεγαλειτέρων συμφορῶν, εἰς οἱ ἀθάνατοι ἠπειλήσαν, ἐν μὴ ἢ πόλις καθαρῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου. Πλὴν μάτην ἢ βασιλισσα νύκτας μακρὰς ἠγρύπνησε, διερευνοῦσα μετ' ἐμοῦ τὸ ἀγνωστον μυστήριον. Εἶμαι Κορίνθιος καὶ γὰρ. Εἰς τοῦ Πολύβου τὴν αὐλήν, ἐκεῖ εἶδον τὸ φῶς, καὶ ἐξῆσα μακροὺς ἐνιαυτούς. Φρικτὰ περὶ ἐμοῦ ἐχρησιμοδότησεν ὁ ἀψευδὴς θεός. Εἰς τὸν χρησμὸν ὑπέαικον καὶ πατροκτόνος φρίττων νὰ γενῶ, παραβιάζων πολλαπλῶς τῆς φύσεως τοὺς ἐρῶδες δεσμούς, κατέλιπον τὴν Κορίνθον, καὶ διὰ τῆς Φωκίδος ἐφθασα ἐδῶ, εἰς τὴν κλεινὴν τοῦ Κάδμου πόλιν. Ἐκεῖ εἰς τὴν Φωκίδα, παρὰ τινὰ τραχεῖαν ἀτραπὸν δυσάρεστον ἐπήλασε γεγονός . . . Ἄλλ' ὁ αὐθάδης γέρον ἤξιζε, μὰ τοὺς θεούς, τὸ κτύπημα. Πρὸ τούτου ἕτερον ὕβριν ἐξεδίχησα εἰς Κόρινθον, πατάξας θρασυῖς τοῦ γένους μου μυκτηριστάς. Τὴν Σφίγγα κατενίκησα ἐδῶ, καὶ ἀναξ κατεστάθην τῶν Θεβῶν, τῆς χήρας τοῦ Λαῖου σύζυγος. Ἀκμαίους ἐδῶκα βλαστοὺς εἰς τῶν Θεβῶν τὸν θρόνον, ἀλλὰ τὴν Ἀντιγόνην μου φιλῶ πλειότερον τοῦ Πολυεῖκου καὶ τῶν ἄλλων τέκνων μου. Πρὸς τί ἢ τόση εὐτυχία μου; Τὸ κράτος μου κατελυμάνθη ὁ λοιμός. Τὸν ἐνοχὸν ἐζήτησα ἀπανταχοῦ, τὸν ἐνοχὸν ζητῶ καὶ ἤδη, ποθῶν νὰ σώσω τὸν λαόν, καὶ τιμωρῶν τὸν βδελυρὸν φονέα, νὰ ἐξαγίνω εἰς τὸ αἷμά του τὴν μιανθεῖσαν πόλιν. Βαρεῖς, ὦ γέρον, λογισμοὶ πιεζοῦσι, τὸ πνεῦμά μου . . . Ἡ Νέμεσις ἠλέησε τὸν ἐνοχόν, ἀλλ' οἱ θεοί, ἀνηλεῖς μαστίζουσι τὴν πόλιν. Ἰδοὺ τῶν μερμυῶν μου ὁ βαθὺς καὶ ἐλλογὸς σκοπός. Ζητῶ τὸν ἐνοχόν, νὰ σώσω τοὺς ἀθώους θέλων.

Φοβῶ τὴν Νέμεσιν, ἀνταπαντᾷ ὁ γέρον. Βραδύνει ἴσως πάντοτε, ἀλλ' ἀναξ, δὲν λησμονεῖ ποτέ. Ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ τοῦ Λαῖου ὁ φονεὺς. Τολμῶ νὰ σοὶ τὸ εἶπω, ἀναξ, εὐλαβῶς τὴν πείραν ἔχων ὀδηγὸν καὶ τὴν εὐσέβειαν. Τοῦ χρόνου ἢ ταχέια πάροδος ἐκύρτωσε τὸ σῶμά μου, ἐλεύκανε τὰς τρίχας μου, ἀλλὰ . . . ἐκόνησε τὸ πνεῦμά μου. Βαρὺ εἶναι τῆς πείρας τὸ ἀντάλλαγμα· κτᾶται τις αὐτὴν μετὰ πόνους καὶ νεότητα . . . Κατανοεῖς, ὦ ἀναξ, τὴν ἀξίαν τῆς; Τὴν πείραν ἔχων σύμβουλον, προλέγω, ἀναξ, τάχιτον τὸ κράτος τῆς Νεμέσεως. Ἴσως ὁ δάκτυλος τῆς τιμωροῦ θεᾶς ὑπέδειξε τὸν ἐνοχόν, ὃν ὡς σωθέντα ἀσφαλῶς ὑπολαμβάνεις, ἀναξ . . .

Εικόνη Ι. Στραγγαριού, ερωτηματὸν ἀπὸ τ. Παναγιώτου ἀστ. 194-198.

ΟΙΛΙΘΟΤΕ

Τού γέροντος η σεβασμία κεφαλή εκλινε προς το στήθος του. Συλλογισμών πενθίμων η εικών έγινε το όμμα του, και τας ρυτίδας του μετώπου του συνέστειλε ταχώς σπασμός. Τι έχεις, γέρον; έρωτά μετά σπουδής ο άναξ των Θηβών. Τας παρειάς σου ηλάκωσαν τα δάκρυα, και φαίνεσαι το παρελθόν άνερευών και το παρόν ετάζων άπελπίς. Ά! ναι, τόν ένθυμοῦμαι άναξ, άπαντά περιλίπος ο γέρον. Ός ίδιον τον έθεώρουσιν τέκνον μου. Τον έχασα εξαίφνης κ' έρημος άπέμεινε ο βίος μου έκτρέφων τήν πικράν άνάμνησιν. Νήπιον μόλις εκ θαύματος τόν έσωσα, έκτεθειμένον εις του δασώδους Κιθαιρώνας τους δρυμούς. Άνέτελλον ο ήλιος, και έν σπουδή αί νύμφαι κατεδύνοντο εις τών πηγών τα κρυσταλλώδηνάματα, ότε όξεις παιδός κλαυθμυρισμοί προσέβαλον τα όττά μου. Τας αίγας μου αφήκα, και σπεύδων, έφθασα εκεί. Έρηβος ήμην τότε, και ταχώς διεσχίζον τας φάραγγας, τήν έλαφον θηρεύον. Πού έσθε χρόνοι τής νεότητος. . . Παραμυθήσατε τόν άσθενή και γέροντα, ποθοῦντα και στενάζοντα εις τής φαιδράς νεότητος τήν προσφιλή άνάμνησιν. Τας αίγας μου αφήκα, άναξ, και κρύψας έν μέσφ θαύμου τόν αύλόν, όρημνικώς κατέφθασα, τόν ήχον του κλαυθμού άκολουθών. Κάτω, κατά τήν άκραν τής δασώδους άτραπού, διέκρινα τήν χλαίναν, δρομαίως φεύγοντος άνδρός. Έξήτησα το μέρος, όθεν ο όξος προήρχετο κλαυθμυρισμός, κ' ίδού, άνάστροφον από τών κλάδων κρέματα, παιδίον άρτι γεννηθέν. Έντός δεσμού σπαρτίνου συσφίγγονται οι πόδες του παιδιού, και τα σφυρά συντρίβονται σχεδόν από τής θλίψεως του ίσχυρού δεσμού. Τό βρέφος έλυσα μετά σπουδής. Τας αίγας μου και τόν αύλόν κατέλιπον άμέσως, και προς τήν Κόρινθον τραπείς, εις του Πολύβου τήν αύλήν εκόμισα το εύρημα. Προθύμως άπεδέξατο το βρέφος η βασιλισσα. Τό έκθετον ως ίδιον άνέθρεψεν υιόν, κ' έγώ, ο τάλας γέρον, άγνωστος έβλεπον αυτό, και έχαιρον ως γνήσιος πατήρ. Άλλ' αίφνης άφαντον καθίσταται το πρόσωπό μου τέκνον. Ός τέκνον το ήγάπησα και αληθοῦς πατρός οδύνη εσπάραξε το στήθος μου. Παρηλθον χρόνοι έκτοτε, άλλ' ούδαμου ειρέθη ο υιός. Έλέχθη ότι σαφή χρησμόν φοβούμενος, κατέλιπε τήν Κόρινθον, διότι φρικτόν και να το είπω, του πατρός του ήθελε γίνει ο φονεύς, και τής μητρός του σύζυγος. Μακρούς έναιτούς πλανάται τώρα, τόν γέροντα έμε στερών τής θέας του, και τών υστάτων χρόνων μου πικραίνων τας στιγμάς. Θεού άκτις έφώτισε πρό ήμερών το πνευμά μου. Μυστηριώδης ήχησεν εις τα όττά μου φωνή, καλοῦσά με να φθάσω εις τας Θήβας. Θα έβρης, ειπεν η φωνή, εκεί το τέκνον σου, και θόροβον και θρήνους και κλαυθμούς όξεις ένόμισα ότ ήκουσα μετά μικρόν. . . . Ίδού με, άναξ κραταίε προσπίπτω εις τους πόδας σου, το τέκνον μου ζητών, και τήν βασιλισσαν επικαλούμαι άρωγόν. Να αποθάνω θέλω εις τους κόλπους του. Να τόν αποκαλέσω άπαξ με το όνομα, δι' οῦ έγνωρισεν αυτόν η Κόρινθος, ότε, οιδήματα άνά τους πόδας έχων, Οιδίπους άπεκλήθη. Τόν Οιδίποδα, το τέκνον μου, ο άναξ. . .

Κατάπληκτον εις τήν φρικώδη αποκάλυψιν άπέμεινε το περίεπλῆθος του λαού. Τό τέλος τής έρεύνης σου επήλθεν, άναξ, κράζει ο λαός, και δακτυλοδεικτεί τόν άθλιον υιόν και πατροκτόνον. Μακράν από τής πόλεως βοά μαινόμενον το πλήθος. Άναξ Οιδίπους, έμίανας χρόνους μακρούς τήν πόλιν, άλλ' άγρυπνος σ' επάταξεν η Νέμεσις, η άδυσώπητος και τιμωρός θεά. Πριν η εις τόν Ωκεανόν καταδυθή ο

ήλιος, η άπέλθη, άναξ έκπρωτε, και είθε μετά σου η άπέλωσιν αί πλῆξασαι τήν πόλιν συμφοραί. Ταχώς έν τούτω καταφθάνει άγγελος. „Είς τήν άγχόνην επεράτωσε τόν βίον της η τών Θηβών βασίλισσα“, βοά έπτοημένος ο δρομαίος. Η χίρα του Λαίου, του τέκνου της η σύζυγος εις τήν άγχόνην έσβυσε το αίσχος και τήν φρίκην της. Ο του Λαίου άνόσιος υιός και ο φονεύς άπέμεινε κατάπληκτος. . . Μητέρα κλαίεις η τήν σύζυγον, Οιδίπου; . .

Ο ήλιος έγγίζει προς τήν δύσιν του. Είς τής θυγατρός του Αντιγόνης τόν βραχίονα στηριζόμενος, σύρει ο δυστυχέστατος Οιδίπους τα άμφίβολα και κλονιζόμενα βήματά του. Θύγατερ αγαπητή, λέγει, σῦ ήτις μόνη δέν εγκατέλιπες τόν δυστυχή τυφλόν, άγωμεν μακράν τής άπαισίας πόλεως, ένθα τσαυτά μοι επεκληρωθήσαν συμφοραί και πικρία, ώστε τήν εκουσίαν τύφλωσίν μου να θεωρώ ως τήν μόνην του έπαινεϊδίστου βίου μου παραμυθίαν, άφοῦ, τυφλός, δέν θα φρικώ άτενίζων τους φεύγοντάς με άνθρώπους. Τών οφθαλμών μου το αίώνιον και φοβερόν σκότος μόλις, τέκνον μου, δύναται να παραστήσει τής συνειδησεώς μου τήν άπεραντον και ζοφεράν νύκτα. . . Φύγωμεν έν τάχει. Τους τρέμοντας πόδας μου κατακαίει το χῶμα τών Θηβών, και του βουνοῦ η δροσερά αύρα είναι πυρ φλογίζοντα σπλάγγνα μου. Είς τας Άθήνας οδήγησον τόν τυφλόν πατέρα σου, τέκνον μου, εις τήν φιλόξενον πόλιν, ένθα ο μεγαλόφυχος άνάσσει Θησεύς. Είς τας Άθήνας. . . Ά! πόσον κατανώσει τήν ψυχήν μου το όνομα τής πόλεως. . . θα με σώση από τους διωγμούς ο μέγας οικιστής και βασιλεύς, άχρισ οῦ ταχώς θάνατος λυτρώση τόν τυφλόν, τόν κατάρατον Οιδίποδα, από του όνειδους και τής τιμωρίας τωιαύτης ζωής.

Βραδέως καταλείπουν τας Θήβας η κόρη και ο πατήρ. . . Με ξένους βάνει οφθαλμούς ο τυφλωθείς Οιδίπους, άλλ' είναι άσφαλής, άφοῦ οδηγείται υπό τής φιλοστόργου Αντιγόνης. Η φήμη εσάλπισεν άκαριαίως τας άπαισίας τύχας του Οιδίποδος, και έντρομοι φεύγουσιν οι διαβάται, όρῶντες τόν έναγή τυφλόν, ένῶ τής Αντιγόνης η εύσεβεια και άφοσίωσις βιάζει εις δάκρυα τους θεατάς. Ημέρας όκτώ και ίσας νύκτας βαδίζουσι. Άριθμεί τας ήμέρας η παρθένος, και τας νύκτας διαρκώς ο σκοτεινός Οιδίπους. Τι είναι ήμέρα πλέον δι' αυτόν; . . . Έκ μνήμης μόνον τήν γνωρίζει! Κατάκοπος εκ του δρόμου, άλλα μάλλον εκ του αίσχος και τών πόνων τής ψυχής του, έρωτά ο τυφλός, εάν ήται μακρά έτι η οδός. Δέν άντέχω, λέγει, αί δυνάμεις μου η εγκαταλείπουν, οι άνθρωποι η εγκατέλειψαν, και μόνη η ζωή, αυτή μόνη δέν η εγκατέλειψαν έτι. Πικρά όμως είναι η χάρις της. . .

Είμεθα, πάτερ, εις τήν Άττικήν, άπαντά η Αντιγόνη. Ίδού ο Κολωνός, ίδού τών Εδμενιδών το άλσος, ίδού η Ιλαστήριος πηγή και ο βομός, όπου θα καθεσθής, σῦ ο τών Θηβών άναξ, ζητών τόν άγνισμόν. Θερμά όρρωσι τα δάκρυα από τών οφθαλμών τής Αντιγόνης, και από τών παρειών καταλειβόμενα πίπτουσιν εις τήν χείρα του Οιδίποδος. Έμάντευσεν ο τυφλός. Μη κλαίης, τέκνον προσφιλέ, ειπεν ο πατήρ σου υπήρξεν ένοχος. Άλλ' εάν απέβη ο δυστυχής ήρως δράματος δυστυχέστατου, είναι και του πεπρωμένου θύμα, κύψαν και συντρίβεν εις μοίρας άδυσώπητου άπόφασην. . . . Εδῶν βαδίσωμεν προς τόν Κολωνόν, προς το ιερόν άλσος και τόν βομόν, ένθα πρηγής θα ζητήσω γαλήνην ο

ταλαίπωρος, γαλήνην και ειρήνην, ήν διψά η ψυχή μου πλειότερον η όσον οι οφθαλμοί μου διψάσι το φῶς. Η νόξ, έρωτά ο τυφλός, εξέστεινε τόν πέπλον της επί τής γής, η λαμπρόν σχίζει έτι τους ούρανούς το πυρφόρον άρμα του ήλιου; Σκότος καλύπτει τους οφθαλμούς μου! Ώ! εάν ήδυνάμην να τυφλώσω και του νοός μου τους οφθαλμούς, να φονεύσω τήν μνήμην μου, να μη ένθυμοῦμαι. . . . πρό πάντων να μη ένθυμοῦμαι. . . . τέκνον μου, συγχώρει τόν πατέρα σου. . . τόν πατέρα σου, και άδελφόν σου. . . . Θερμά-έπιπτον τα δάκρυα τής Αντιγόνης. Ο ήλιος έγγίζει εις τήν δύσιν του, πάτερ. Άκούεις τών πτηνών το ήδν κελάδημα, αλλά, πάτερ, δέν βλέπεις τόν Φοίβον έτοιμον να λουσθῇ εις τόν εύρόν πόντον. Χρυσή μαρμαίρει η δύσις. Ά, πάτερ, πόσον είναι διαυγής τής Άττικής ο ούρανός; ποία άρωματώδης αύρα μεθεύει τας αισθήσεις μου. Ίδέ, πάτερ μου, τα νέφη εκείνα πόσον μεγαλοπρεπώς άνερχονται προς δυσμάς! Ίδε πῶς άχρίασαν αίφνης, πῶς μυρίας ήλλαξαν μορφάς και μυρία χρώματα! Ίδέ. . . Τέκνον μου, ειπεν ο Οιδίπους, με καλέεις να θαυμάσω, και λησμονείς ότι είμαι τυφλός. . . Βλέπει, ναι, ο Οιδίπους βλέπει δια του νοῦ. . . άλλα το αίσχος και τίν οδύνην του, τίν περιφρόνησιν τών ανθρώπων, τόν οίκτον και το έλεός των. . . Ά!

εάν ήδυνάμην η αποθάνω! . . . Είς τόν καθαρτήριον βομόν ταχέως, Αντιγόνη, ειπεν ο πατροκτόνος τυφλός, τής μητρός του ο σύζυγος, τών τέκνων του ο άδελφός. Είς τόν βομόν, εκεί θα επικαλεσθῶ τας Εδμενίδας. Σπείσον, τέκνον μου, οδήγησον εις το άλσος τόν τυφλόν. Φωνή μυστική φθέγγεται εις το βάθος της ψυχής μου. . . Αντιγόνη, τέκνον μου, τάχυνον. Ίδού, πάτερ, εφθάσαμεν. Ίδού τών Εδμενιδών το άλσος, ίδού παρα τήν καθαρτήριον πηγήν και ο λίθος, ο δεχόμενος τους έκέτας. Άγαμίστω, πάτερ, επί του λίθου το όνομα τής „Νεμέσεως“. . . Άγωμεν. Ίδού ο ιεροφάντης έρχόμενος από του άλσους: σε άνεγνώρισε, σε καλεί, πάτερ μου, και εμπεννευσμένος ύπόσχεται τήν καθαρισιν του εγκλήματος. . . Γουπετής έρρίφη ο Οιδίπους, και με το μέτωπον επί του χῶματος και τας χείρας άνατεταμένως ζητεί το έλεος τών θεών, τήν ειρήνην και τόν θάνατον. . . Ψυχρόν του άγνισμού το ύδωρ κατέρρανε τήν κεφαλήν του, και ήρεμος άσπάζεται το τέκνον του ο Οιδίπους. Ύπῆρξα μάρτυς του πεπρωμένου, αναφωνεί, και η ψυχή του σκορπίζεται εις τόν αϊθέρα. (εξ Άθηνών.)

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

υπό ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ.

Σ. Σ. Κ. Καθ' έξιν τής Ηλειούς, περι πολλού ποιουμένης οϊανδήποτε περι τοῦ συνεχώς άνακινουμένου γλωσσικού ζητήματος γνώμην, εύχαρίστως δημοσιεύεται και η σύντομος αυτή επιστολιμαία διατριβή. Κατά καθήκον άλλος παρέχεται τῷ γράφοντι τα κατωτέρω η αίτουμένη φιλοξενία, άφοῦ ο κ. Ροϊδης, άποτεινόμενος προς τους Άναγνώστας τών Παρήργων και τής Ηλειούς δια δεδηλωμένου υπαινικμού έμνήσθη του κ. Λασκαράτου, οῦ τινος έσεβάσθημεν δεισιδαιμόνως και το όρθογραφικόν σύστημα έν τῶς εφεξής.

Άξιότιμε κύριε, Είς το περιοδικόν σας τών 15/27. Άπριλίου είδα η εύχαρίστηση μου διατριβήν περι γλώσσας του Κυρίου Ροϊδη. Μ' εύχαρίστηση μου λέγω, επειδή τον είδα να κλίνη υπέρ τής γλώσσας του Έθνους μάλλον παρα τής τεχνητής εκείνης τών λογιωτάτων. Άλλα η' έδυσσεύσθητε ότι τελειώνοντας τήν διατριβήν του παραινεί τους συνειδητάς μας να παύσουσιν και αυτοί γράφοντες εις τή γλώσσά μας, δίδοντάς τους το παράδειγμα το δικότου! Είναι τοῦτο το ύστερο που με κάνει να σας άποτανω, και να σας παρακαλέσω να δημοσιεύσετε εις το ίδιον έκλεκτόν περιοδικόν σας και τήν έκτακτίν μου γνώμην περι τής έν λόγω προτροπής του Κ' Ροϊδη.

Τόν λόγον όπου δίνει ο Κ' Ροϊδης δια τήν άπόφασην όπου έκαμε να μη καταγράφη πλέον, είναι ότι δέν υπάρχει σ' έμῆς γλώσσα έντελής. Άλλά, ο λόγος τοῦτος φαίνεται μάλλον πρόφαση, παρά λόγος. Ο Κ' Ροϊδης γνωρίζει πολυ καλά ότι, οι όχλοι, που στην αρχή κάνουν τες γλώσσες, δέν τες κάνουν οὔτε έντελεις, οὔτε εύγενεις. Άλλα τες κάνουν φτωχές και χοντροειδείς. Οι δε συγγραφείς τους έπειτα τες περιποιούνται, τες πλουτίζουν και τες εύγενίζουν. Έτσι, στην περιστασή μας, η άτέλεια και άλλα ελαττώματα τής

γλώσσας του Έθνους μας επιβάλλει, ακόμη περισσότερο, το χρέος εις συγγραφείς όποιος ο Κ' Ροϊδης, να επιχειροῦν τήν μόρφωσιν τής φτωχῆς σημερινῆς μας γλώσσας.

Κατακρίνει δε τους λογιωτάτους, διότι μεταχειρίζονται τή λογιωτατίστικη δικήτους, και κάνουν τοῦτο μεταχειριζόμενος τή λογιωτατίστικη δικήτους! Καταδικάζει τή γλώσσα τήν όποιαν αυτός γράφει, και χλευάζει με πικρίαν εκείνους όπου τή γράφουνε! Άλλα να έχη ύπομονήν ο Κ' Ροϊδης, αν οὔτωπῶς μάς ένθυμίζει τόν πνευματικόν εκείνον, όστις έβλασφημοῦσε τον έξομολογούμενον, διότι ο έξομολογούμενος εκείνος έβλασφημοῦσε. . . . που να σε πάρη ο Διάολος, δε σου τῶπα κ' έπέρισι πῶς η βλαστήμια είναι άμαρτία; Θα του συγχωρήσωμεν όμως τήν μικρήν τούτην άσυνέπειαν, απέναντι τών μεγάλων αληθειῶν τας όποιας φωνάζει εις τους βαρβάρους λογιωτάτους, και τα εις αυτοῦς νοσητόματά του κεντήματα.

(Έν παρενθέσει δε να μου επιτρέψη τοῦτο ο Κ' Ροϊδης, ότι, εις έμέ, η λογιωτατίστικη η ίδια, στα χέρια του Κ' Ροϊδη εῶδιασε πάντοτε απο Ροϊδη. Διατί λοιπόν η δημοτική στα χέρια τα δικαίου, να βρωμῇ από Λασκαράτον εις τόν Κ' Ροϊδην;)

Ο έτερός του λόγος του Κυρίου Ροϊδη, δια να μη συγγραφῆ πλέον, και που μάς τόν σημειώνει μόλις εις το τέλος τής Διατριβής του, είναι ότι, κατά το χρονικόν διάστημα που ήθελε δαπανήσει δια να γράφη μία σελίδα στη φτωχή γλώσσα του Έθνους μας, ήθελε διαβάσει είκοσι σελίδες μεγάλων άλλοεθνών συγγραφέων! Άλλα το time is money οφθαλμοφανώς δέν έχει τόν τόποτου στην έν λόγω περιστασην, Ο Δάντης και λοιποὶ σύγχρονοῦτου δέν έθεωρήσανε χασομέρια το να γράφουνε στην τότε φτωχή και

ἀσχημάτιστη γλώσσατους. Ἄλλα ἐγράψανε σ' αὐτὴν καὶ τὴν ἐπλουτήσανε ὄχι μόνον μὲ λέξεις καὶ μὲ τρόπους, ἀλλὰ καὶ μὲ ἰδέες καὶ μὲ πνεῦμα.

Λέγω ὅθεν ὅταν ὑπάρχη γνήσιος συγγραφικὸς ὀστρος, νικᾷ τὰ ἔμποδα τῆς γλώσσης, καὶ κάθε ἄλλο ἔμποδο. Ὅστε ἀμφιβάλλω ἂν ὁ Κ^ο Ροῖδης μᾶς ἐφανέρωσε τὰ ἀληθινὰ ἔμποδα, ποῦ τὸν ἔκαμαν ν' ἀποφασίσῃ νὰ μὴν ἔακοιλοῦθῃ συγγράφοντας.

Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ ὕστερο ποῦ, περισσότερο παρὰ τ' ἄλλα, μὲ κάνει ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν Διατριβὴν τοῦ Κ^ο Ρο-

ῖδης· ἐπειδὴ ἡ ἔμμεση ἐκείνη προτροπήτου εἰς τοὺς νέους νὰ μὴ γράφουν εἰς τὴ γλώσσά μας ἐπειδὴ εἶναι φτωχὴ καὶ ἀτελής, μοῦ ἐφάνη ἐπικίνδυνη, κ' ἐπιθυμῶ νὰ τὴν ἀποτρέψω. Ἐγὼ ἐξεναντίας συμβουλεύω τοὺς νέους μας, ὅσους αἰσθάνονται ζεστὴν τὴν καρδιά τους, νὰ διαβάσουν καὶ νὰ διαβάζουν τὴν Πάπισσα Ἰωάννα τοῦ Κ^ο Ροῖδης διὰ νὰ ἐμπνέωνται ἀπο αὐτὸν τὸ πνεῦμάτης καὶ νὰ φιλοτιμοῦνται νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ συγγραφεῖς ἀντάξιοι τοῦ Ροῖδης, ὅστις, σταγικῶς τῆς φτωχίας τῆς γλώσσης, (καὶ τοῦ λογιωτατισμοῦ τῆς Παπίσης) ἔκαμε νὰ τὸν θαυμάσουν, καὶ ἐτίμησε τὸ ἔθνος του.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΦΡΟΝΙΜΟΥ ΠΑΤΡΟΣ.

Μετ' εὐχαριστήσεως πάντοτε ἀνεγίνωσκον τὰς φρονίμους ἐν τῇ „Κλειῷ“, τῆς φρονίμου μητρὸς σκέψεις, αἵτινες ἐκάστοτέ μοι παρεῖχον ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶ καὶ ἐγὼ, ὡς πατὴρ, περὶ πολλῶν πραγμάτων, ἀφορμὴν τὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν. Τοὺς φίλους τῆς φίλης „Κλειῷς“ Ἀναγνώστῃς παρακαλοῦ εὐμενῶς ν' ἀποδεχθῶσι τὰς διήγας ταύτας γραμμὰς, ὡρισμένας νὰ συμπληρώσωσι κατὰ τὸ ἐνὸν τὰς εἰλικρινεῖς καὶ ἀγαθὰς μητρικὰς σκέψεις, ἂν αὐταὶ ἀτυχῶς διεκόπησαν ὀριστικῶς καὶ ἡ φρονίμος μήτηρ ἀπεφάσισε πλέον νὰ μὴ τὰς συνεχίσῃ ἐν τῷ ἐφεξῆς τεύχεσι τοῦ παρόντος περιοδικοῦ. Νομίζω ὅτι ἐκφράζω ὁμόθυμον εὐχὴν ὅλων τῶν Ἀναγνωστῶν καὶ τῶν πλείστον Ἀναγνώστῶν τῆς „Κλειῷς“, παρακαλῶν ἐνταῦθα τὴν σεβαστὴν καὶ φίλην φρονίμου μητέρα νὰ ἀναλάβῃ τὸν μῆτον τῶν σκέψεων τῆς, διακοπτομένης σήμερον ὑπὸ τῶν ἐμῶν πατρικῶν.

ΤΟ ΦΟΒΗΤΡΟΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ.

Ἀγγλικὴ τις παροιμία λέγει, ὅτι ἐν ἐκάστη οἰκίᾳ ὑπάρχει κεκρυμμένος εἰς σκελετός, οὗ τὴν ὑπαρξίν μόνον οἱ ἐνοικοῦντες γνωρίζουσι καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας προσπαθοῦσι ν' ἀποκρύψωσι αὐτὸν ἀπὸ παντὸς ξένου ὀφθαλμοῦ. Καὶ ὅμως οὐδέποτε σχεδὸν κατορθοῦσι διὰ παντὸς νὰ φυλάξωσι τὸν σκελετὸν τοῦτον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κόσμου, διότι πολλὰ καὶ μάλιστα ὁσάκις οὐδαμῶς ὑποπτέουσιν τοῦτο προβάλλει αἴφνης ἀπὸ τῆς κρύπτῃς του πρὸς φοβερὰν ἐκπλήξιν ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἐγκλείσει αὐτὸν ἐκεῖ.

Καλλιτέρα ταύτης παροιμίας οὐδεμίᾳ δύναται νὰ ὑπάρξῃ! Ἄς κυττάξῃ ὁ καθεὶς ἐξ ἡμῶν γύρω του ἐντὸς τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ προθύμως στοιχηματίζω, ὅτι ἕκαστος γνωρίζει ἀκριβῶς τὸν σκελετὸν του καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ κρύπτεται.

Εἰς τὴν μίαν οἰκογένειαν ὁ σκελετός οὗτος εἶνε ἴσως μαῦρόν τι σημεῖον εἰς τὸν βίον τῶν προγόνων. Κυττάξατε π. χ. τὸν παρασημοφόρον ἐκεῖνον διπλωμάτην, ἐνδεδεδυμένον τὴν ἐπίσημον στολήν του! Μετ' ὀπίσης ὑπερηφανείας περιπατεῖ! Ὅπουδήποτε ἂν ᾗνε κατορθωτὸν νὰ ἐπιδείξῃ τὰ πομπώδη σήματα τοῦ οἴκου του, φέρει αὐτὰ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ μᾶς ἐξαναγκάζει νὰ κλινώμεν τὸν αὐχένα πρὸ τῆς δόξης καὶ τῆς λάμπης του. Καὶ ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπάρχει μία ὄρα, καθ' ἣν τὸ εὐγενὲς καὶ κυανοῦν αἷμα τοῦ κατόχου του θερμαίνεται δυσχερῶς καὶ ἡ ὄρα αὕτη εἶνε . . . ὅταν ἔρχεται ὁ κουρεὺς του νὰ τον ξυραφίσῃ. Πᾶσαν πρωΐαν ἀφ' οὗ μετ' ἀπειρούς καὶ βαθείας ὑποκλίσεις ἀπομακρυνθῆ ὁστος, ἀνοίγεται ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ μία ὀπή ἐκεῖ εἰς τὴν ἱματιοθήκην ἢ εἰς τὸ παρακείμενον ἐρμάριον καὶ προβάλλει μετὰ χλευαστικοῦ μειδιάματος ἢ λευκῆ καὶ ὀστεώδης κεφαλὴ τοῦ σκελετοῦ, διότι . . . ὁ πάππος τοῦ ἐν τιμαῖς καὶ ἀξιώμασι ζῶντος ἀνδρὸς ἦτο ποτε κουρεὺς. Ἰδοὺ ἤδη αὐτὸς ἐκεῖ κἀθηται ὡς σκελετός τοῦ οἴκου, τρίζων τοὺς ὀδόντας καὶ κεκλεισμένος ἐν τῷ ἐρμα-

ρίῳ καὶ ὁσάκις εἰσέλθῃ κουρεὺς εἰς τὸ δωμάτιον ἢ ἐγγὺς του ἀκούσῃ ἐκφωνουμένην τὴν λέξιν „κουρεὺς“, προεκβάλλει ἐκ τῆς κρύπτῃς ἀπειλητικῶς τὴν ξηρὰν χεῖρα. Ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν κατώρθου καὶ ἀπαξ μόνον νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν καὶ νὰ φανῇ εἰς τὸν κόσμον ὀλόκληρος!

Ἄλλ' ἐάν ποτε ἅπαντες οἱ τεθαμμένοι σκελετοὶ ἐξήρχοντο δια μίᾳς καὶ συνήρχοντο ἐπὶ τὸ αὐτό, ὅποιον ἀλλόκοτον συνέλευσιν θὰ ἐβλέπομεν τότε! Ἐδῶ μὲν θὰ ἦτο γέρων τις Ἰουδαῖος, ὑπολογίζων τὰ ἄδικα καὶ ἀνυπολόγιστα κέρδη του, ἐκεῖ αὐτόχειρ τις φέρων τὸν βρόχον περὶ τὸν τράχηλον καὶ ἀμέσως παρ' αὐτὸν θὰ ἴσταντο θελκτικὰ χορεύτρια ἢ νεογέννητα βρέφη θὰ ἐξέπεμπον σπαραξικαρδίους κραυγὰς, ὀλίγον ἀποτέρω κατὰδικὸς τις θὰ ἔσυρε τὰς βαρείας ἀλύσεις κατόπιν του, δὲν θὰ ἔλλειπε δὲ καὶ μέγα τι κατάστιχον ὡς σκελετός, σαπρὸν καὶ διεφθαρμένον, ἐξ οὗ μόνον ἐν φύλλον διατηρήθη σῶον καὶ ἀβλαβές, μόνον εἰς ἀριθμὸς φαίνεται ἐπ' αὐτοῦ εὐδιακρίτως καὶ ἐναργῶς, ὡσανεὶ τῶρα νεωστὶ ἐγράφη — ὁ πλαστογραφημένος οὗτος ἀριθμὸς.

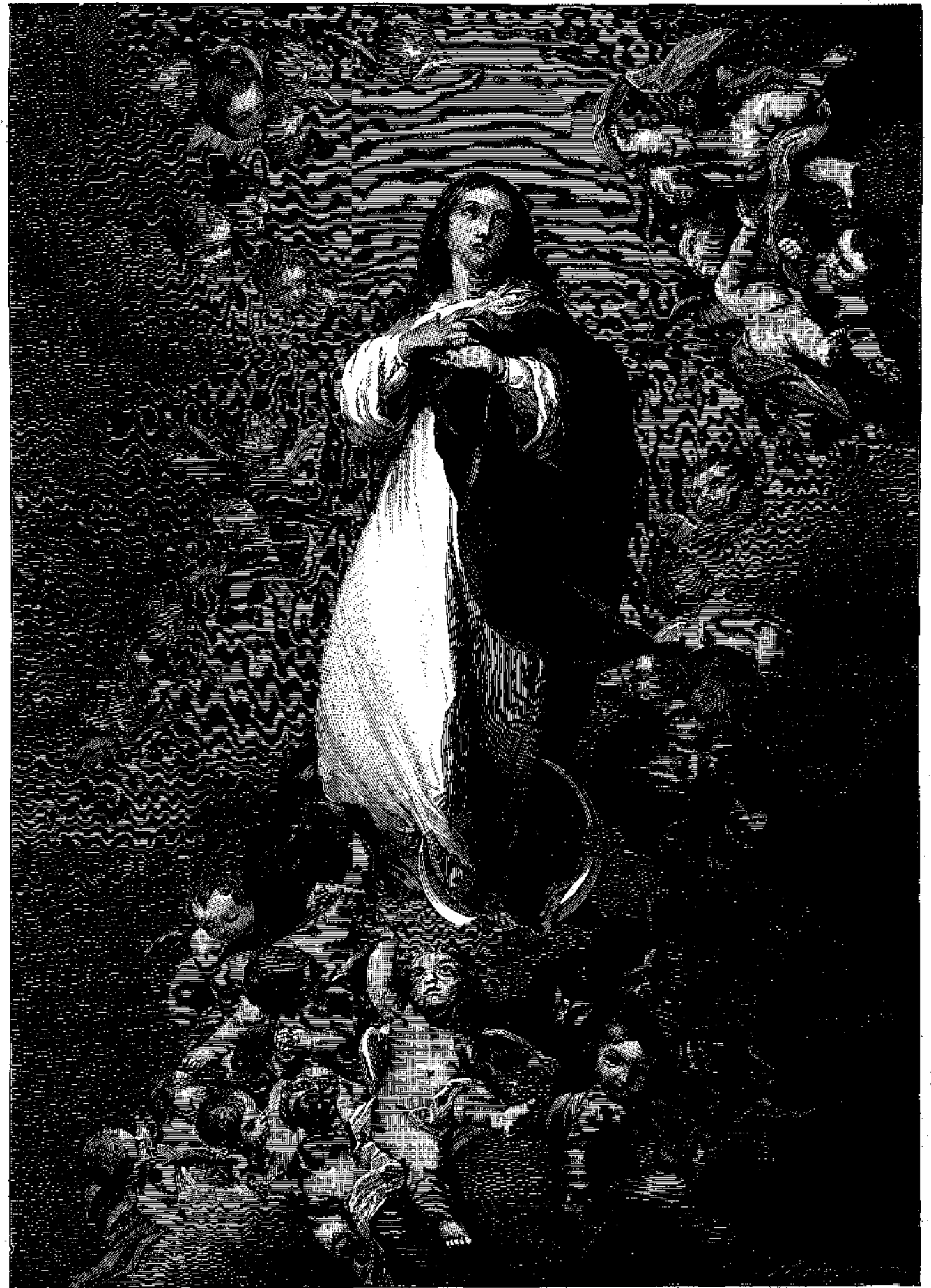
Ὁ σκελετός ὅμως ἐκεῖνος, ὅστις συνηθέστατα κρύπτεται ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἐπιτηρεῖται εἶνε — ὁ τῆς πενίας.

Ἡ πενία, λέγει μέγας τις σοφός, εἶνε τὸ μέγα μυστικόν, ὅπερ τὸ ἡμῖς τῆς ἀνθρωπότητος ἐκ παντὸς τρόπου προσπαθεῖ ν' ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου ἡμῶσεως.

Ὁ ὠχρὸς οὗτος καὶ κοιλὸφθαλμὸς σκελετός εἶνε πολλὰκις ἐγκλεισμένος ἐν ἐρμαρίοις ἐπιχερσωμένοις καὶ εἶνε τόσο ἀναιδής, ὥστε ἀδιακόπως προσπαθεῖ νὰ ἐξαγάγῃ τὴν δυσειδῆ κεφαλὴν του καὶ ἐκ τῆς ἐλαχίστης τοῦ ἐρμαρίου του βωγμῆς, καὶ ὡς οὐδεὶς ἄλλος σκελετός προδίδει τὴν παρουσίαν του ἀκριβῶς ὁσάκις τις οὐδόπως ἐπιθυμεῖ τοῦτο. Ἡ ἀνίατος νόσος τῆς ἐποχῆς μας εἶνε νὰ θέλωμεν „νὰ φαινόμεθα ἄλλο παρ' ὅ,τι εἴμεθα“, διότι ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου οὐδέποτε ἐπεκράτησε τόσο γενικὴ τάσις, τόσο θερμὸς πόθος νὰ ᾗνε τις πλούσιος ἢ μᾶλλον νὰ φαίνεται πλούσιος, ὅση παρατηρεῖται σήμερον εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας.

Ὅλιγιστα αὐτοχειρία γίνονται ἐκ πραγματικῆς ἐνδείας, λέγει ὁ ἴδιος σοφός, διότι σπανίως θ' ἀκούσῃ τις, ὅτι ἠτοκτόνησεν ὁ τάδε στερούμενος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, συχνότατα ὅμως αὐτοκτονοῦσιν οἱ πολλοί, διότι ἐστερηθῆσαν τῆς ἰδιωτικῆς τῶν ἀμάρτης.

Ἀπασαί αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας κατελήφθησαν, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τοῦ νοσηροῦ πόθου τοῦ νὰ φαινῶνται πλουσιώτεροι ἢ ὅσον πραγματικῶς εἶνε, διὰ τοῦτο δὲ οὐδόπως διαστάξουσι καὶ τὴν μεγίστην θυσίαν νὰ ὑποστῶσι μόνον καὶ

Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ τοῦ Μουρβιλλου.

μόνον όπως αποκρύψει τὸν σκελετὸν τῆς πενίας ἀφ' ὧν τῶν ἀνθρωπίνων βλεμμάτων ὁ ἔχων π. χ. ἐτήσιον εἰσόδημα 1200 δραχμῶν θέλει οἱ γείτονές του νὰ τὸν ἐκτιμῶσι τοῦλάχιστον μὲ 2000 δραχμῶν μισθὸν κατ' ἔτος καὶ ὁ ἔχων ἐν ἑκατομμύριον ἀισθάνεται, ἂν εὐρεθῆ τις νομίζων, ὅτι δὲν ἔχει περισσότερα τῶν δύο. Οὐδεὶς ὅμως ἐξ ὧν τούτων αἰσθάνεται τὴν ἀρνητικὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως „πλούσιος“, διότι ἄλλως ἅπαντες θὰ ἐγνώριζον, ὅτι ἕκαστος δύναται νὰ γίνῃ „πλούσιος“, ὅταν ἔχη τὴν πρὸς τοῦτο σταθερὰν θέλησιν.

Μία μόνη ἀδιάσειστος ἀπόφασις ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο. Πήγαινε εἰς τὸ ἐρμάριον, ἔνθα μετὰ τὸσον φόβου ἔχεις κεκρυμμένον τὸν σκελετὸν τῆς πενίας, στρέφον τὸ κλεῖθρον καὶ ἐξάγαγε τῆς φυλακῆς τὸ ἀπαίσιον καὶ φοβερὸν μορμολύκειον, ὅπερ ἀοράτως κατατυραννεῖ σὲ καὶ τοὺς σοῦς, ἐπιδρῶν εἰς πᾶσάν σου πράξιν καὶ ἐμποδίζει πᾶσαν ἐλευθέραν τῆς ψυχῆς σου ἀπόφασιν, — ἐλευθέρωσον αὐτὸ καὶ μετ' ἀπορίας θὰ ἴδῃς μετ' ὀλίγον, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὰς φωτεινὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, θὰ διαλυθῆ εἰς καπνὸν καὶ σαπρίαν καὶ θὰ ἐξαφανισθῆ παντελῶς ἅμα ὡς καύσης νὰ ἐντρέψῃαι δι' αὐτό.

Πόσας εὐφροσύνας τοῦ βίου μας καθιστῶμεν πικράς, πόσας βιωτικὰς δυσχερείας καὶ ἀπογοητεύσεις ἡμεῖς αὐτοὶ προκαλοῦμεν διὰ τῆς ἐναγωνίου ταύτης φυλακῆς τοῦ μυστικοῦ, ὅτι, καίτοι ἐν εὐπορίᾳ ζῶντες, δὲν εἰμεθα ἀκριβῶς βαθύπλουτοι!

Ἐπάρχουσιν οικογένεια μεγάλας ἀγαπῶσαι τὰς καλὰς τέχνας καὶ τὴν μουσικὴν. Ὅποια ἀπόλαυσις αἰθερία καὶ ἀνεκτίμητος θὰ ἦτο δι' αὐτάς, ἂν ἤκουον ἐκλεπτὴν τινα τινα μουσικὴν συναυλίαν ἢ λαμπρὸν τι δρᾶμα! Τὰ μέσα ὅμως αὐτῶν δὲν τοῖς ἐπιτρέπουν νὰ μισθώσωσι τὰς θέσεις ἐκεῖνας, ἃς συνειθίζει νὰ καταλαμβάνῃ ἐν τῷ θεάτρῳ ὁ δεῖνα ἢ δεῖνα συγγενής, ἐκ τούτου δὲ ἀναγκάζονται ἐν ἐκ τῶν δύο νὰ πράξωσιν, ἢ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν δυσανάλογον ταύτην πρὸς τὰ εἰσοδήματά των δαπάνην καὶ νὰ ἐξοικονομήσωσιν αὐτὴν ὕστερον εἰς ἄλλα ἀναγκαϊότερα πράγματα, ἅτινα δὲν φαίνονται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου, ἢ ἐφευρίσκουσι παντοειδῆς ψευδεῖς προφάσεις, ὅπως ἀποστῶσι τῆς εὐγενοῦς ψυχαγωγίας. Μόνον τὴν ἀληθῆ καὶ ἀπλήν μέσην ὁδὸν οὐδέποτε ἀκολουθοῦσι, κατ' οὐδένα λόγον πείθονται νὰ μισθώσωσιν ἐφθνητοτέραν τινα θέσιν, διότι ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκελετός δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο.

Ἐρχεται τὸ Πάσχα, τὰ Χριστοῦγεννα ἢ ἄλλη τις ἐπισημὸς ἑορτὴ, πλήρης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Χαρᾶς; ὦ, ὄχι! χαρᾶς εἶνε μόνον διὰ τοὺς μὴ κρύπτοντας σκελετὸν τινα ἐν τῷ οἴκῳ των ὅπου ὅμως τὸ ἀπαίσιον τοῦτο φόβητρον τηρεῖται κεκλεισμένον, ἐκεῖ ἔχει ἀκόμη ἀρκετὴν δύναμιν, ὅπως πᾶσαν ἡδονὴν, πᾶσαν ἰλαρότητα μεταβάλλῃ εἰς πικρίαν καὶ δυστυχίαν. Αὐτὸ μᾶς βιάζει μέχρι λεπτοῦ νὰ ὑπολογίζωμεν τὴν ἀξίαν τῶν δώρων, τὰ ὅποια θέλομεν νὰ κάμωμεν, διότι φυσικῶς „πᾶν ὅ,τι δύναται οἱ ἄλλοι νὰ πράξωσι, ὀφειλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὸ πράξωμεν, ἂν θέλομεν νὰ μὴ ἐγερθῆ ἢ φοβερὰ ὑπόνοια ὅτι εἰμεθα — πτωχότεροι ἐκεῖνων.“

Ὅταν λαμβάνωμεν παρὰ τῶν φίλων μας δῶρον τι πλουσιώτερον τοῦ ὑφ' ἡμῶν δοθέντος, αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς κατηγορούμεν καὶ τρέμοντες λογαριάζομεν πῶς θὰ δυνηθῶμεν κατ' ἄλλον τρόπον νὰ τοῖς ἀνταποδώσωμεν τὰ ἴσα. Ψυχρὸς ἰδρῶς τότε μᾶς περιρρέει, διότι αὐτὴ ἀκριβῶς εἶνε ἡ στιγμή, καθ' ἣν τὸ αἰχμάλωτον τῆς ἐνδείας φάσμα μετὰ τῆς δυ-

νάμωος κρούει τὴν θύραν τῆς εἰρηκτῆς του, ὥστε ὁ ἀπαίσιος οὗτος κρότος καταπνίγει πάντα τὸν ἐκ τῆς χαρμωσύνου ἑορτῆς θόρυβον.

Πόσον ἀλλοίαν ὄψιν θὰ εἶχεν ἡ ἑορτὴ ἐντὸς οἴκου μὴ διατελοῦντος ὑπὸ τοιοῦτον ἀσπλαγγχον καὶ φοβερόν. σπῆτρον. Τότε δίδει τις ἐξ ὧν καρδίας ὅ,τι ἔχει καὶ δύναται νὰ δώσῃ, ἂν δὲ ποτε λάβῃ δῶρα δεκαπλασίας ἀξίας ἢ τὰ ἰδικὰ του, τόσον τὸ καλλίτερον! Οἱ δωρηταὶ του ἔχον φυσικῶς πλειότερα ἢ αὐτός. Οἱ εὐτυχεῖς! νομίζει τις σχεδὸν ὅτι πρέπει νὰ τοῖς φθονῆσῃ τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην τοῦ δίδειν, ἂν δὲν ἦσαν φίλοι προσφιλεῖς ἢ συγγενεῖς ἀξίως βεβαίως ν' ἀπολαύσωσι τὴν χαρὰν, ὅτι ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς πλούσια δῶρα. Μοι εἶνε τῷ ὄντι ὅλος διόλου ἀκατανόητον, διὰ τί ἀκριβῶς νὰ θεωρητῆαι τοῦτο ὡς ἀφορμὴ ἀισχύνης ἢ ταπεινώσεως.

Διὰ τοῦτο ἀνοίξατε εὐθαρώς τὰς πύλας, ὀπισθεν τῶν ὀπίων κρύπτεται τὸ φάσμα τῆς πενίας καὶ ὑψώσατε τὸν αἰχμάλωτον ἐμπροσθεν ἐκεῖνων, οἵτινες ἐκπληκτοὶ καὶ εἰσέτι ἀφρόνως κρατοῦντες δέσμιον τὸν σκελετὸν, ἔχουσι τὴν ἀνανδρίαν νὰ ὑπομένωσιν, ὅπως πᾶσα ἀπόλαυσις των, πᾶσα χαρὰ καὶ πᾶσα διασκεδασίς ἀναμειγνύεται μετὰ πικρᾶς χολῆς διὰ τοῦ δυσειδοῦς μορμολύκειου. Ἡ ἐκπληξίς των ἄλλως τε δὲν θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ, διότι μόνον τὸ „μυστηριώδες“ ἐκλύει τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου. Ἀφ' οὗ ἀπαξ φανερωθῆ καὶ γίνῃ τι καταδῆλον εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων, οὐδεὶς πλέον ἀμφιβολία περὶ τοῦ πόσας ἄρα γε δραχμὰς ἐξοδεύεις καθ' ἑκάστην, οὐδεὶς θ' ἀπορῆ πλέον ὅτι ζῆς ἀναλόγως πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ὑλικῶν σου πόρων. Ὅστις σὲ ἡγάπα καὶ σὲ ἐξετίμα πρότερον, θὰ ἐξακολουθῆ περισσότερο νὰ σὲ ἀγαπᾷ καὶ νὰ σὲ ἐκτιμᾷ, ὅστις δὲ ἐπεξίτηται τὰς σχέσεις σου μόνον χάριν τῆς ὑποτιθεμένης μεγάλης σου περιουσίας, αὐτὸς δὲν εἶνε κῆριμα ἂν σὲ ἀφήσῃ.

Τοιοῦτον εἶνε τὸ φάσμα τῆς πενίας! Ἄλλ' εἶνε πρέπον ἄρα γε ν' ἀπαλλάξωμεν τῶν δεσμῶν καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐν ταῖς οἰκίαις ἡμῶν σκελετούς; Τὸ ζήτημα εἶνε δυσπεπυτον, διότι τοιοῦτοτρόπως δύναται τις πολλάκις νὰ χάσῃ ἀξιώματα καὶ τιμὰς ἢ ν' ἀναγκασθῆ νὰ κατέλθῃ βαθμίδας τινας ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Πάντα ὅσα ἀνωτέρω εἶπον στηρίζονται ἐπὶ διδαγμάτων ἐκ τῆς ἰδίας μου πείρας, ὁσάκις δὲ ἐγὼ αὐτὸς εἶδον τὸν „σκελετὸν“ τοῦτον ἀφ' ἑαυτοῦ φανερωθέντα καὶ ἐξελεθόντα εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, πάντοτε διελύθη εἰς καπνὸν καὶ ἐξαφανίσθη ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Πανταχοῦ ἐπανελαμβάνετο ὅ,τι πρὸ ὀλίγου ἔλεγον περὶ τῆς πτωχείας· οὐδεὶς ἀνθρώπος ἐσυλλογίζετο πλέον ἐκεῖνον, ὅπερ δὲν ἦτο πλέον ἀπόκρυφον. Ἐκεῖνοι οἵτινες εἶχον τὴν γενναϊότητα δοθείσης εὐκαιρίας ἀταράχως νὰ ὁμολογήσωσι τὴν ἀλήθειαν, οὐδέποτε πλέον ἠνωχλήθησαν δι' ὑπαινιγμῶν καὶ χαιρεκᾶκων παρατηρήσεων περὶ καταστάσεως, ἧτις ἐπῆλθεν ἄνευ ἰδίας ἐνόχῃς καὶ ἦτον ἀμετάβλητος. Κατὰ τὴν ἐμὴν λοιπὸν πατρικὴν κρίσιν ἃς ἀποβάλλωμεν τῶν οἰκίων μας ὅλους τοὺς ἐν αὐταῖς βαθμῶς ἐγκλεισμένους σκελετούς, ἃς ἀναγκάσωμεν αὐτοὺς νὰ δειχθῶσιν εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, εἰς τὴν ζωογόνον τῆς φύσεως αὔραν, ἐν ἣ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἡ λεγομένη σαπρία καὶ ἀποσύνθεσις χωρὶς ν' ἀναβλαστῆσῃ ἐξ αὐτῆς νέα ζωή.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ.

Ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς δὲν ἠδυνήθη ἀκόμη νὰ ἀρῇ καθ' ὀλοκλήριαν τὸν παχὺν μεσαιωνικὸν πέπλον, ὅστις κατὰ τὴν δευτεροβάθμιον πίστιν τοῦ λαοῦ περιέβαλλε τὰς νυκτερινὰς ἀσχολίας τῶν ἀστρονόμων. Καὶ σήμερον ἐτι δυσπίστως κινουῦσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν κεφαλὴν των καὶ λέγουσιν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσωσι, πῶς αὐτοὶ οἱ ἀστρονόμοι μετὰ τὸσον ἀναιδοῦς βεβαιότητος τολμῶσι νὰ λέγωσιν, ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1883 μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1884 π. χ. ἀναφανεῖς κομήτης εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἐφάνη καὶ κατὰ τὸ 1812, καὶ ἐπομένως νὰ προδιαγράψωσι τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ τροχίαν του, ἢν μετ' αὐστηροτάτης ἀκριβείας μέλλει νὰ διαυῖσθῃ. Ἄλλ' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχη ἕκτακτον σοφίαν, λέγουσι πάλιν οἱ ἄνθρωποι, ἀφ' οὗ δύναται νὰ δεῖξῃ τὴν ὁδὸν τὸσον μεγάλου οὐρανοῦ σώματος ἢ τοῦλάχιστον μετ' ἀκατανόητου ἀσφαλείας νὰ προμαντεύῃ αὐτήν. Πολλοὶ λέγουσιν ἔπειτα, ὅτι πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἴδωσιν ἰδίους ὄμμασι τὰ βιβλία καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῶν κυρίων ἀστρονόμων διὰ νὰ πεισθῶσιν, ὅτι πράγματι δὲν ἔχουσιν οὐτοὺς συνεργῶν τὸν Σατανᾶν ἐν ταῖς ἐργασίαις των. Ὅτω λοιπὸν ζητοῦσι τὴν ἀδειαν ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὸ ἀστεροσκοπεῖον, τὸν ἱερώτερον βωμὸν τῆς μυστηριώδους ταύτης ἐπιστήμης. Ἀλλὰ τοῦτο πανταχοῦ σχεδὸν εἶνε δυσχερέστατον καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐτι μᾶλλον αὐξάνεται ἡ μυστηριώδης αἴγλη τῆς Ἀστρονομίας παρὰ τῷ δημοσίῳ*).

Οἱ γόντες οὗτοι ἀστρονόμοι κλείονται πιθανῶς ἐν τοῖς κελίοις των ὡς οἱ ἀλχημισταί, ὅταν κατασκευάζωσι χρυσίον, διὰ νὰ μὴ ὠτακουστήσῃ τις αὐτοὺς κατὰ τὰς διαβολικὰς των ἀσχολίας ἢ νὰ μὴ φαραθῶσι συνδιαλεγόμενοι μετὰ τοῦ Βεελζεβούλ, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος τοῖς ἐγγχειρῆζει τροχιάς τινας κομητῶν ἢ δωδεκάδα μικρῶν πλανητῶν. Συνήθως ἢ εἰς τὰ ἀστεροσκοπεῖα εἰσοδος ἐπιτρέπεται μόνον εἰς ἐκείνους, οἵτινες δύναται ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι εἶνε μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀστρονομίας. Ἐν τούτοις ὅμως ἂν ἀπαξ ἰδιώτης τις κατορθώσῃ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ ἱερόν, ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν ὑάλων, κατόπτρων, τροχῶν, ἐλασμάτων καὶ κοχλιῶν ἀποβλακῶσαι ἐντελῶς, ὥσανε ἐντὸς τῆς κεφαλῆς του ἐγύριζε τροχὸς μύλου. Τὸ μέγα τηλεσκοπίον τοῦ νέου ἀστεροσκοπεῖου τῆς Βιέννης, ἡ μέγιστη, ὡς γνωστόν, οὐρανια κλεῖς τῆς σημερινῆς ἀστρονομίας, εἶνε σωλὴν ἐκ μετάλλου, ἔχων 10 μέτρων μήκος καὶ 27 δακτύλων διάμετρον καὶ δυνάμενος μετ' ὧν τῶν παραρτημάτων του καὶ ὑπὸ παιδίου τινὸς νὰ τεθῆ εἰς οἰανδήποτε ὠρισμένην διεύθυνσιν. Ἀπαξ διευθυνθεὶς ἐπὶ τινα ὠρισμένον ἀστέρα, ὁ γίγας ἀκολουθεῖ αὐτὸν κατὰ τὴν ἡμερησίαν πορείαν του, ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεώς του, ὥσανε μαγικὴ τις δύναμις στενωῖς συνέδεεν ἀστέρα καὶ τηλεσκοπίον. Ὅμοιως

* Περὶ τοῦ κομήτου τούτου προσεχῶς θέλομεν γράφει ὀλίγα τινά.

** Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀστεροσκοπεῖα τοῦ κόσμου ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ εἰσοδος, καὶ ἡ αὐστηρότης αὕτη εἶνε δικαιολογητὴ, διότι ἀληθῶς οὐδὲν δύναται τόσον νὰ ταράξῃ τὸν ἐργαζόμενον ἀστρονόμον, ὅσον νυκτερινὴ ἐπίσκεψις. Ἐν Λειψίᾳ π. χ. ὁ νόμος οὗτος περὶ τῆς ἀπολείτου ἡσυχίας μετὰ τῆς αὐστηρότητος ἐφαρμόζεται, ὥστε καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ διευθυντὴς ὑποτάσσεται αὐτῷ καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἢ προφάσει δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν καὶ νὰ διακόψῃ αὐτοὺς κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν οὐρανοῦν σωμάτων.

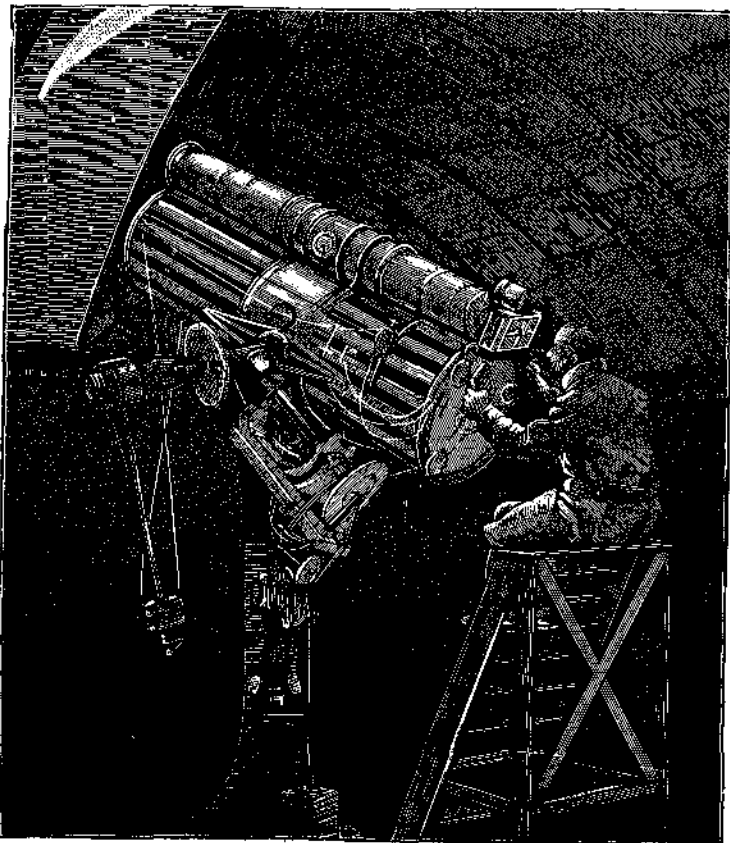
καὶ ὁ ὑπερμεγέθης θόλος, ὁ προφυλάσσων τὸ τηλεσκοπίον ἀπὸ πάσης ἐπιρρείας, περιστρέφεται περὶ ἑαυτὸν μετὰ τῆς μεγαλειτέρας εὐκολίας, οὕτως ὥστε ἰλιγγιᾷ τις βλέπων ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα περιστρεφόμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ὥσαν νὰ ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ χάρτου.

Καὶ ὅποια ἀληθῶς δύναται τις νὰ ἴδῃ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τούτου! Βεβαίως ἐνόητον εἶνε τώρα, πῶς οἱ ἀστρονόμοι διορῶσι τὰ βᾶθη τοῦ οὐρανοῦ καὶ τρόπον τινὰ ἀναγινώσκουσι λάθρα τὸ σημειωματᾶριον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ Ὁθτος ἔχει προδιαγράψει ὅλας τὰς διευθύνσεις, εἰς ἃς θέλει ν' ἐξαποστελῇ τὰ διάφορα οὐρανια φῶτα, τὰ διαφωτίζοντα τὸ στερέωμα. Ἐπὶ τῆς σελήνης μάλιστα, ἧτις εἶνε οἰονεὶ ἢ οὐράνιος ἡμῶν πάροικος, ὅλα πρέπει νὰ φαίνονται ἐναργῶς, καὶ ἂν ποτε ἐκ τύχης ὁ ἐπ' αὐτῆς ἄνθρωπος προβῆ πλησιέστερον πρὸς τὸ παράθυρον, ἀκουσίως ἀναφωνοῦμεν πρὸς αὐτὸν „Στάσου, πρόσεξε νὰ μὴ σπάσῃς μετὰ τὸ τσιμποῦναι σου τὸ γυαλὶ τοῦ τηλεσκοπίου μου· αὐτό, φίλε μου, ἐκόστισε μισὸ ἑκατομμύριον καὶ σὺ βεβαίως δὲν θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃς.“

Πολλάκις ἔσχον τὴν χαίρεκακον ἰδέαν νὰ διασκεδάσω, ἀφῖνον ἰδιώτην τινὰ νὰ ἴδῃ διὰ λίαν ἰσχυροῦ τηλεσκοπίου καὶ ὑφ' ὅσον ἐνεσσι ἰσχυρὰν μεγέθυνσιν. Ἐν Γενεύῃ εἶχον ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου ἐξαιρετὸν ἐργαλεῖον, ἔχον 10 δακτύλων διάμετρον. Ἐν τοιαύταις περιστάσεσι δύναται τις νὰ κἀμῃ ἐμβριθεῖς παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀνυποφόρου γελοίας φύσεως πολλῶν ἀνθρώπων, οἵτινες θέλουσι καὶ καλὰ νὰ ἐξοραῖσιν τὴν ἐπιμελετημένην ἀγνοίαν καὶ ἀμάθειάν των. Διευθίνω τὸ τηλεσκοπίον ἐπὶ τῆς σελήνης ὑπὸ ἑπτακοσιαπλασίαν μεγέθυνσιν· οἱ πλείστοι ἐν τῷ ἅμα καταλαμβάνονται ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ ἐνθουσιῶντες ἐκρίνονται, ὅτι καθ' ἅπαντα τὸν βίον των οὐδέποτε ἐνετρέφθησαν τόσον ὅσον σήμερον, ὅτε εἶχον τὴν τιμὴν μετ' ἐμοῦ νὰ εἰσχωρῶσιν εἰς τὰ ἀδιάγνωστα μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ προσκλαθὴ αὕτη, ὡς ἐπανηλειμμένως ἐπέειπην, οὐδόλως ἤθελε τροποποιηθῆ, καὶ ἂν δὲν ἀφῆρουν παντάπαι τοὺς κάλυμμα ἄνωθεν τοῦ στομίου τοῦ τηλεσκοπίου. Ἄλλοι πάλιν προσπαθοῦσι μετὰ τὴν θέαν νὰ κρύψωσιν ὅσον τὸ δυνατόν τὸ ἐπιμηκυνθὲν ἐκ τῆς ἀπορίας πρόσωπόν των λέγοντες, ὅτι ὅλα ἦσαν πολὺ ὠραία καὶ ὅτι ἴσως ἄλλοτε θὰ ἐβλεπον πλειότερα ἢ σήμερον. Οἱ ὀλίγοι μόνον ὁμολογοῦσιν ἄνευ περιφράσεως, ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως εἶδον καὶ οὗτοι εἶνε οἱ καλοὶ μου φίλοι. Κυρίως οὐδὲν βλέπει τις πραγματικῶς ἐν τινι τηλεσκοπίῳ καὶ μάλιστα ἀπολύτως οὐδὲν ἐν τινι ἰσχυρῷ, ἂν δὲν ἐκμάθη προηγουμένως μετὰ πολλοῦ μόχθου νὰ βλέπῃ. Διὰ νὰ ἴδῃ τις δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀνοίξῃ ἀπλῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ προσηλώσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ ὑποδειχθὲν σημεῖον. Ἡ βρασις, ἡ ἀστρονομικὴ δηλαδὴ βρασις, εἶνε πολύλοκος τις ἐργασία τῶν αἰσθητηρίων, ἢν ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην τέχνην ὀφειλομεν νὰ ἐκμάθωμεν. Τὴν ἀστρονομικὴν δρασιν ἠδύνατό τις νὰ παρομοιάσῃ μᾶλλον πρὸς τὴν ἀφῆν τοῦ τυφλοῦ. Ὅπως οὗτος διὰ τῆς διηγεοῦς καὶ ἀκαταπαύστου χρήσεως κατορθοῖ ἐπὶ τέλους εἰς ἕκτακτον βαθμὸν ν' ἀναπτύξῃ τὸ αἰσθητὸν τῆς ἀφῆς, ὥστε ἐν πολλοῖς νὰ μὴ αἰσθάνηται τὸ παράπαν τὴν στέρησιν τῶν ὀφθαλμῶν, οὕτω καὶ ὁ ἀστρονόμος κέκτηται τρόπον τινὰ ἰδιαίτερον τινὰ ἀφῆν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἕως ἐντελῶς στερεῖται ὁ ἰδιώτης, καὶ ὅπως συνήθως τις θεατῆς

αορίστως μόνον θα ήδύνατο να μαντεύσει το σχήμα αντικειμένου τινός, εάν επέτρεπετο εις αυτόν μόνον να το ψηλαφήσει, ουχι δὲ καὶ να τὸ ἴδῃ, οὕτω καὶ ὁ ἀγύμναστος ὀφθαλμὸς αορίστως μόνον βλέπει τὰ ἐν τῷ τηλεσκοπίῳ ἀντικείμενα καὶ ἀδυνατεῖ ἀληθῶς νὰ ὀρίσῃ, τί ἀκριβῶς βλέπει.

Τοποθετοῦντες π. χ. τὸ τηλεσκοπίον πρὸ τῆς σελήνης, δὲν βλέπομεν ἄλλο παρὰ φωτεινὴν τινὰ χώραν καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐγκατεσπαρμέναν πολλὰς, ἄλλας μὲν φωτεινότερας, ἄλλας δὲ σκοτεινότερας, κηλίδας, διατελούσας εἰς ἀδιάκοπον ἐλαφρὰν κίνησιν. Ἡ κίνησις αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας ἡμῶν, ἔν διελαύνουσιν αἱ φωτεινὰ ἀκτίνες πρὶν ἢ ἐξέλθωσι μέχρι τοῦ φακοῦ τοῦ τηλεσκοπίου. Αἱ κυμαίνουσαι τῆς ἀτμοσφαιρας μεταδίδονται καὶ εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ φωτός καὶ καθιστῶσιν ἀμυδρὰς τὰς εἰκόνας πρὸ πάντων εἰς τὰ ἰσχυρὰ τηλεσκοπία. Ἐκτὸς τούτου ὑπὸ μεγέθυνσιν λίαν ἰσχυρὰν κατὰ πρῶτον βλέπομεν μόνον μικρὸν τι τῆς σελήνης τμήμα καὶ τοῦτο οὐκ ὀλίγον συντέλει εἰς τὸ νὰ μειωθῇ οὐσιωδῶς ἡ ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου προσδοκωμένη ἐντύπωσις. Ἀλλὰ καὶ ὅταν πάλιν τῷ εἰπωμεν, ὅτι τὰ σκοτεινότερα μέρη εἴνεσιν αἰ ὄρεων, τὰ φωτεινὰ, ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτιζόμενα ὄρεινα κατωφρεῖα, τὰ δὲ δακτυλοειδῆ σχήματα εἴνεσιν οἱ λεγόμενοι ἠφαίστειοι τῆς σελήνης κρατῆρες, καὶ τέλος ὅτι αἱ εὐρεταὶ καὶ ὀμαλῶς ὡς τὰ πολλὰ φωτιζόμενα ἐπιφάνεια εἴνεσιν αἱ θάλασσαί τῆς σελήνης, θαυμάζει μὲν καὶ ἐξίσταται πάντοτε κατὰ καθήκον, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ οὐδεμίαν δύναται πάλιν νὰ σχηματίσῃ καθαρὰν ἰδέαν περὶ τῶν ὁρωμένων. Τὸ χάος τοῦτο φωτεινῶν καὶ σκοτεινῶν θέσεων εἴνε ἀδιαπέραστον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ οὐδέποτε δύναται νὰ ἐννοήσῃ, ποῦ ἀκριβῶς ἔνε ἀναζητήσῃ τὰ κοιλιώματα καὶ ποῦ τὰ ὄρη. Καὶ πραγματικῶς πολλὰκις συμβαίνει καὶ παρ' αὐτοῖς ἀκόμη τοῖς ἡσηκνημένοις ἀστρονόμοις ἢ ἀνατρέπεται ἡ ὄψις τῶν σχημάτων καὶ τὰ μὲν ὄρη νὰ φαίνονται ὡς κοιλάδες, αὐταὶ δὲ ὡς ὄρη. Τοῦτο συμβαίνει πάντοτε ὁσάκις ἀγνοοῦμεν ἐν τῷ τηλεσκοπίῳ τὴν διεύθυνσιν τῆς φωτεινῆς πηγῆς ἢ τὴν ἡλιακῶν ἀκτίνων, αἵτινες φωτίζουν τὰ ὄρη τῆς σελήνης. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εὐκολώτατα δυνάμεθα νὰ μελετήσωμεν ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων. Ἄς φωτίσωμεν τοιοῦτόν τι ἐκ τοῦ πλαιγίου δεξιόθεν καὶ ἄς παρατηρήσωμεν αὐτὸ ἐπὶ τινὰ χρόνον. Ἐάν ἤδη κλείσωμεν ἐπὶ στιγμὴν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸ φῶς, χωρὶς ἡμεῖς νὰ τὸ παρατηρήσωμεν, μετενεχθῆ εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν, φαίνεται ἔπειτα τὸ ἀνάγλυφον αἰφνης σημαντικῶς βεβυθισμένον καὶ οὐχὶ πλέον τὸσον προεξέχον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν, ὅσον τὸ πρόσθεν· ἐφ' ἔσον δὲ ἀγνοοῦμεν τὴν θέσιν τῆς φωτοβόλου πηγῆς, διὰ μόνου τοῦ ὀφθαλ-

μοῦ δὲν κατορθοῦμεν νὰ βεβαιωθῶμεν, ἐν ἡ πρώτῃ ἢ ἡ δευτέρα ἐμφάνισις συμφωνεῖ πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ἡ τοιαύτη ἀνατροπὴ τῶν εἰκόνων συμβαίνει πολλὰκις καὶ εἰς γεγυμνασμένους ἀστρονόμους κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆς σελήνης καὶ δύναται νὰ ἐπιφέρει πολλὴν ταραχὴν. Οἱ οἰονδήποτε ἀστεροσκοπεῖον ἐπισκεπτόμενοι βλέπουν τὸν ἀστρονόμον συχνάκις παρατηροῦντα διὰ τινος μικροῦ τηλεσκοπίου, προσρητημένου εἰς τὸ μέγα καὶ ὀνομαζόμενον ἐρευνητοῦ. Πολλὰκις θέλουσι καὶ αὐτοὶ νὰ παρατηρήσωσι διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τούτου τὴν σελήνην καὶ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐκπλήξεως βλέποντες αὐτὴν ἤδη πολὺ ὀφαιστεράν παρὰ διὰ τοῦ μεγάλου. Ὅλη ἡ σελήνη φαίνεται διὰ μιᾶς, τὰ σκοτεινότερα μέρη φαίνονται ἐναργέστερα καὶ εὐδιάκριτα ὡς ἐπὶ χωρογραφικοῦ χάρτου, οὐδεμίαν δὲ παρατηρεῖται ὑποτρέμουσα τῆς ὅλης εἰκόνας κίνησις. Οἱ κύριοι ἐπισκέπται ὁμολογοῦσιν ἤδη, ὅτι δὲν κατανοοῦσι τὴν σημασίαν τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου, ἐφ' οὗ διὰ τοῦ μικροῦ φαίνονται τὰ πράγματα πολὺ καλλίτερα, εἶτα δὲ λέγουσιν, ὅτι τὸ κακὸν τοῦτο θὰ συμβαίη μόνον εἰς τὴν σελήνην, ἐπεὶδὴ ὁ ἀστὴρ οὗτος εἴνε τὸσον μέγας, ἐν ᾧ κοινὸς τις ἀστὴρ πιθανῶς θὰ φαίνεται διὰ μιᾶς ὅλος εἰς τὸ μέγα τηλεσκοπίον. Παρατηροῦσι λοιπὸν τοιοῦτόν τινα ἀστὴρα διὰ τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου καὶ πάσχουσι τὴν αὐτὴν ἀπάτην. Ὁ ἀστὴρ παραμένει ἀκριβῶς τὸσον μικρός, ὅσον καὶ διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ φαίνεται, μάλιστα δὲ ἐν τῷ τηλεσκοπίῳ ἔτι μικρότερος γίνεται. Μετ' ἀπορίας ἀτενίζουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἀστρονόμον καὶ ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις λεπτομερεστερας νομίζοντες, ὅτι ἠθέλησε μέχρι τοῦδε νὰ διασκεδάσῃ δαπάναις τῆς εὐπιστίας των. Ὅταν τις ἔπειτα μετὰ πάσης σοβαρότητος τοῖς εἴπῃ, ὅτι ἅπαντες οἱ ἀστέρες οὗτοι ἀπέχουσιν ἀφ' ἡμῶν τὸσον, ὡστε ἡ ὅσον μεγάλη καὶ ἐν ὑποθετῇ προσέγγισις αὐτῶν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου πάλιν εἴνε μῆδαμνὴ, συγκρινομένη πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπόστασιν τοῦ ἀπλανοῦς ἀστέρος, καὶ ἐπομένως ἡμεῖς μῆδεμίαν μεγέθυνσιν αὐτῶν δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν, τότε ἐν πρώτοις ἐκφράζουσιν οἱ κύριοι ἐπισκέπται τὴν συνήθη ἀπορίαν των ἐπὶ τῷ φαινόμενῳ τούτῳ, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται μεθ' ὅλα ταῦτα ἢ ἀποβάλλωσι τὴν ἰδίαν των πεποιθῆσιν, ὅτι ἀπαξάπαντες οἱ ἀστρονόμοι εἴνε ἀναιδέστατοι κομπασταί, πηδῶντες εἰς ἀπόστασιν ἑκατομμυρίων μιλίων ὡσανεὶ ταῦτα ἦσαν μικρὰς γαλῆς ἄλλατα. — „Ἄφ' οὗ λοιπὸν αὐτὸ το ἀστρο εἴνε τόσο μακρὸν, δεῖξατέ μας τώρα τοῦλάχιστον ἓνα πλησιέστερον, διὰ νὰ ἴδωμεν κ' ἡμεῖς ἐπὶ τέλους κατ' ἡμᾶς λέγουσιν οἱ φίλοι ἐπισκέπται. Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαν-

ζουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἀστρονόμον καὶ ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις λεπτομερεστερας νομίζοντες, ὅτι ἠθέλησε μέχρι τοῦδε νὰ διασκεδάσῃ δαπάναις τῆς εὐπιστίας των. Ὅταν τις ἔπειτα μετὰ πάσης σοβαρότητος τοῖς εἴπῃ, ὅτι ἅπαντες οἱ ἀστέρες οὗτοι ἀπέχουσιν ἀφ' ἡμῶν τὸσον, ὡστε ἡ ὅσον μεγάλη καὶ ἐν ὑποθετῇ προσέγγισις αὐτῶν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου πάλιν εἴνε μῆδαμνὴ, συγκρινομένη πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπόστασιν τοῦ ἀπλανοῦς ἀστέρος, καὶ ἐπομένως ἡμεῖς μῆδεμίαν μεγέθυνσιν αὐτῶν δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν, τότε ἐν πρώτοις ἐκφράζουσιν οἱ κύριοι ἐπισκέπται τὴν συνήθη ἀπορίαν των ἐπὶ τῷ φαινόμενῳ τούτῳ, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται μεθ' ὅλα ταῦτα ἢ ἀποβάλλωσι τὴν ἰδίαν των πεποιθῆσιν, ὅτι ἀπαξάπαντες οἱ ἀστρονόμοι εἴνε ἀναιδέστατοι κομπασταί, πηδῶντες εἰς ἀπόστασιν ἑκατομμυρίων μιλίων ὡσανεὶ ταῦτα ἦσαν μικρὰς γαλῆς ἄλλατα. — „Ἄφ' οὗ λοιπὸν αὐτὸ το ἀστρο εἴνε τόσο μακρὸν, δεῖξατέ μας τώρα τοῦλάχιστον ἓνα πλησιέστερον, διὰ νὰ ἴδωμεν κ' ἡμεῖς ἐπὶ τέλους κατ' ἡμᾶς λέγουσιν οἱ φίλοι ἐπισκέπται. Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαν-

τήσεως διευθύνει τότε ὁ ἀστρονόμος τὸ τηλεσκοπίον πρὸς τὸν Βέγαν, τὸν ὀραϊότατον καὶ φωτεινότερον ἀστὴρα τοῦ βορείου μέρους τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ πάλιν ἡ αὐτὴ διάφωσις τῶν προσδοκιῶν! Καὶ οὗτος φαίνεται ἐν τῷ τηλεσκοπίῳ μόνον ὡς τι γυμνὸν φωτοβόλον σημεῖον. „Ἀλλὰ πόσον λοιπὸν ἀπέχει τὸ ἀστρον τοῦτο;“ ἐρωτῶσι μετ' ἀπορίας τὸν ἀστρονόμον. — „Αἶ, αὐτὸ δύναμαι νὰ σᾶς τὸ εἶπω μετ' ἀκριβείας, δηλαδὴ ἀμφιβάλλων τὸ πολὺ κατὰ χιλιάδας τινὰς ἑκατομμυρίων μιλίων. Περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς δύνασθε βεβαίως νὰ σχηματίσῃτε ἰδέαν τινὰ, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἐάν ταχθεῖ τις ἀτμάραξα ἡδύνατο ἀνευ διακοπῆς νὰ περιτρέξῃ τὴν γῆν, ἤθελε χρειασθῆ πρὸς τοῦτο τοῦλάχιστον τέσσαρας ἐβδομάδας. Τὴν ἔκτασιν ταύτην διατρέχει τὸ φῶς ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἑκατὸς περισσώτερον ἐντὸς ἐνὸς δευτερολέπτου, χρειάζεται δὲ δώδεκα ὀλόκληρα ἔτη διὰ νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀστέρος ἐκείνου μέχρις ἡμῶν· ἄρα δώδεκα ἔτη ἐπὶ 365 ἡμέρας ἐπὶ 23 ὥρας ἐπὶ 60 λεπτὰ ἐπὶ 60 δευ-

τερολέπτα ἐπὶ τὴν περιφέρειαν τῆς γῆς, ἔχουσαν 5400 περίπου μιλίων ἔκτασιν, ἀποτελοῦσιν ἐν συνόλῳ μῆκος ὡς ἔγγιστα 16,000,000,000 μιλίων.

Ἡ σεβασμία αὕτη ἀπόστασις, ὡς ἐλέχθη ἤδη, εἴνε μία τῶν ἐλαχίστων καὶ θα ἡδυνάμεθα ἴσως νὰ παραβάλωμεν αὐτὴν πρὸς τὴν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐάν ἠθέλωμεν περαιτέρω νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς ἀποστάσεως τοῦ Γαλαξίου, ἀνήκοντος εἰς τὸ σχετικῶς μικρὸν καὶ τὴν ἡμετέραν γῆν συμπεριλαμβάνον τοῦ σύμπαντος τμήμα. Κατὰ λίαν αορίστους ὑπολογισμοὺς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διὰ νὰ φθάσῃ ἐκεῖθεν μέχρις ἡμῶν το φῶς ἀπαιτεῖται νὰ παρέλθωσι δύο χιλιάδες ἐτῶν. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Γαλαξίου τοῦτου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀστέρας συστήματα, φαινόμενα εἰς ἡμᾶς ὡς ἀπλᾶ τινὰ μόνον καὶ ἀμυδρὰ νεφελώματα, καὶ ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ Γαλαξίου ἀπόστασιν πάντῃ ἀδυνατοῦμεν νὰ ὑπολογίσωμεν.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΤΕΧΝΗΤΗ ΒΡΟΧΗ.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἤδη χρόνων οἱ ἄνθρωποι κατέβαλλον πολλὰς προσπάθειαις πρὸς ἐξέυρεσιν μέσου τινός, δι' οὗ νὰ δύναται νὰ μεταβάλλωσι τὸν καιρὸν κατὰ τὸ δοκοῦν, πρὸς ὄφελος ἢ πρὸς ἀπλήν αὐτῶν διασκεδάσιν.

Φυσικῶς αἱ προσπάθειαι αὗται κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπιστεύετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὅτι ἐγένοντο τῇ συνεργείᾳ τοῦ διαβόλου, καὶ ἐπομένως ἀπηνῶς καταδιώκοντο οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολούμενοι καὶ ὡς μάγοι καὶ γόητες ἐσύροντο εἰς τὴν πυρὰν ἢ εἰς τὸ ἰκρίωμα. Ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τῶν Ἀμερικανῶν, οὐδόλως προοῦμενον ἀπέναντι καὶ αὐτῶν τῶν δυσχερεστερων προβλημάτων τῆς φυσικῆς, ἀνέλαβε νὰ λύσῃ καὶ τοῦτο, ὡς δὲ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι φαίνεται, δύναται τις πλεόν νὰ εἴπῃ, ὅτι αἱ μέγισται δυσκολίαι ὑπερνεκλήθησαν καὶ δὲν λείπουνι πολλά, ἵνα καὶ ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἐγείρῃ ἀξιῶσεις ἐπὶ τοῦ τίτλου τῆς τελειότητος. Ὁ ἐφευρετὴς τῆς τεχνικῆς παραγωγῆς βροχῆς Δανιὴλ Ruggles ἐν Βιργίνια τῆς Ἀμερικῆς πρὸ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν ἔλαβεν ἰδιαιτέρον προνόμιον διὰ τὴν μέθοδόν του ταύτην ἢ ὡς ἀγγλιστὴ ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ προνομίου λέγεται: **for a method of precipitating rain storms.** Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται ἐπὶ γνωστοτάτων φυσικῶν φαινομένων καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι συμβαίνει κατ' αὐτὴν παράδοξον ἢ δυσεξήγητον. Διότι πολλὰκις παρατηρήθη, ὅτι μετὰ πολλοῦς καὶ διαρκεῖς πυροβολισμοῦς ἀκολουθοῦσι βροχαί, ταῦτα δὲ καὶ ὁ Δανιὴλ Ruggles παρατήρησας καὶ ἐμβριθέστερον ἐξετάσας ἔθετο ὡς βάσιν τῆς ἐφευρέσεώς του, προκαλῶν μίαν ἢ πλείωστας καὶ ταχέως ἀλλήλας διαδεχομένας ἰσχυρὰς ἐκρήξεις εἰς τὰ ὑψηλότερα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα, ἔνθα νομίζει ὅτι δύναται δι' αὐτῶν νὰ ἐκβιάσῃ τὴν βροχὴν. Ἡ βροχὴν παράγουσα μηχανὴ του ἀποτελεῖται ἐκ μικρῆς ἀεροκίνητου σφαιρας, φερομένης διαφόρου ἐκρηκτικῆς ἕλης, δυναμίτιδα, ὑδράργυρον κτλ. Ἡ σφαῖρα αὕτη ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη καὶ συγκοινωνεῖ μόνον διὰ δύο λεπτοτάτων χαλκῶν συρμάτων πρὸς ἡλεκτρικὴν τινὰ συσκευήν, ἣτις δύναται νὰ ἴνε καὶ μικρὰς τις δυναμοηλεκτρικῆς μηχανῆς, ὅπως κατὰ τὴν κατάλληλον

ὄραν διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ σπινθῆρος μεταδοθῆ τὸ πῦρ εἰς τὸς ἐν τῇ σφαιρᾷ ἐκρηκτικῶς ἕλης.

Ἡ νέα αὕτη ἐφεύρεσις, προκαλέσασα πρὸ δύο ἐτῶν πολλὴν λόγον καὶ πολλὰς συζητήσεις ἐν ταῖς ἐφημερίαις τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, περιήχθη μετὰ μικρὸν εἰς ἀφάνειαν, ἴσως διότι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς δὲν ἀνταπεκρίθησαν καθ' ὀλοκληρίαν πρὸς τὴν προσδοκωμένην ἐπιτυχίαν, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν μόλις ἐνὸς ἐνιαυτοῦ νέα πειράματα, ἐπιτυγέστερα, γενόμενα ἐν Αὐστραλίᾳ ἀνερίψαν πάλιν τὸ ζήτημα ἐπὶ τοῦ τάπητος τῆς καθημερινῆς συζητήσεως, καὶ ἡ ἐν Παρισίοις ἐκδοδομένη Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις πρὸ ἕξ μηνῶν, δημοσιεύσασα τὰ ἐξαγόμενα τῶν πειραμάτων τούτων, ἐξέφερε τὴν γνώμην ὅτι τὸ ζήτημα εὐλόγη ἐπιτυχῶς καὶ καθ' ὀλοκληρίαν. Παρ' ἡμῶν δὲν ἔγινε βεβαίως μέχρι τοῦδε ἐπιστηθετὴ ἢ ἀνάγκη τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νέας ταύτης βροχοποιεῦ μεθόδου, ἀφ' οὗ τὰ πάντα ἀναμένομεν νὰ κατέλθωσι μόνον τῶν ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλὰ δὲν θὰ βραδύνη ὁπωσδήποτε νὰ ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν καὶ ὁ κόσμος τῆς Ἀνατολῆς θὰ οικειοποιηθῇ τὴν ἐφεύρεσιν ταύτην πρὸς τὴν συμφοράν καὶ τὴν πρόσδοον τῆς ὀικτικῆς του καταστάσεως καὶ εὐημερίας.

καὶ ἐν πολλοῖς ἀτελῆ, καὶ δὲν δύναται νὰ παράσχωσιν ἡμῖν τὴν πίστιν, ὅτι ἡ νεωροτάτη αὕτη ἐφεύρεσις δὲν ἔχη νὰ προσκόψῃ ἐν τῇ κατὰ τὸ μέλλον γενικωτέρᾳ αὐτῆς ἐφαρμογῇ κατὰ μειζῶνον καὶ δυσπερβλητοτέρων ἐμποδίων.

Λ.

ΚΑΡΜΕΛΑ

(Διήγημα)

ύπο

Edmonde de Amicis.

Ίσως ήθελε φανή παράξενον, ότι σπαιτούμεν ένταύθα τὸ ένδιαφέρον τοῦ αναγνώστου εἰς τὴν συμβάν, φαινόμενον ὅτι ἀνήκει μάλλον εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα φρενοκομείου παρά εἰς τὸ ποικιλίμορφα φύλλα τῆς καθημερινῆς ἀναγνώσεως. Ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν τὸ ένδιαφέρον τοῦτο, ἀναλογιζόμενοι ὅτι τὰ θαύματα τοῦ ἀληθοῦς ἔρωτος πάντοτε τόσον μεγάλα εἶνε, ὥστε καὶ τὸ ένδιαφέρον καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἀναγνωστῶν νὰ προκαλῶσι καὶ ἐτι καὶ αὐτὴ ἡ αὐστηρὰ ἐπιστήμη πολλάκις ἀσμένως ἐκλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸ τῶν ἀποδείξεων τῆς παντοδυναμίας του.

Τὸ συμβάν, ὅπερ μέλλω νὰ ἀφηγηθῶ, ἔγινε πρὸ τριάκοντα περίπου ἐτῶν ἐν τινὶ μικρῇ νήσῳ, κειμένη οὐ μακρὰν τῆς Σικελίας ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῳ καὶ καλλωπισμένη δι' ὄλων τῶν θεληγῆτρων τοῦ μεσημβρινοῦ φυτικῆς κόσμου. Τὸ μόνον ἐπὶ τῆς νήσου εὐρισκόμενον τότε χωρίον κατωκίετο ὑπὸ δύο μέχρι τριῶν χιλιάδων κατοίκων, ἐκτὸς δὲ τούτων εἶχεν ἐν τοῖς κάλοις του καὶ τριακοσίους μέχρι τετρακοσίων καταδύτων, φυλαττομένους ὑπὲρ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος ἐκ τεσσαράκοντα ἀνδρῶν, δικουμένων ὑφ' ἑνὸς ἀξιωματικοῦ καὶ ἀντικαθισταμένων ἀνὰ πᾶσαν τριμηνίαν.

Οἱ στρατιῶται διήγον ἐπὶ τῆς νήσου λαμπρὸν βίον, διότι πρῶτον μὲν, ἐκτὸς τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν φυλακισμένων καὶ τινων στρατιωτικῶν πορειῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου, οὐδεμίαν εἶχον ἐργασίαν, ἔπειτα δὲ ὁ αἶνος, τὸν ὅποιον ἔπινον εἰς τὸ χωρίον, ἦτο καὶ ἐφθνητότατος καὶ ἄξιαιτος.

Ὁ δικουὸν ὅμως τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἀξιωματικὸς ἠδύνατο ἀληθῶς νὰ καυχῆθ' ὅτι ἔζη βίον μακαρίων. Ἰπὸ τὴν διαθεσὴν του εἶχεν ὠραίαν καὶ εἰς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου κειμένην κατοικίαν, μετ' ὑπερρηφανείας δὲ ἠδύνατο νὰ ὀνομάσῃ ἑαυτὸν ἀνώτατον δικουητὴν ὄλων τῶν μαχητῶν δυνάμεων τοῦ τόπου, ὅφ' οὐ μάλιστα ἐκτὸς τῶν τεσσαράκοντα ἀνδρῶν εἶχον δοθῆ αὐτῷ καὶ δύο χωροφύλακες.

Καὶ πρὸ μεσημβρίας μὲν ἔτρεχεν εἰς τὰ ὄρη θρησκῶν, κατόπιν δὲ συνητάτο μετὰ τῶν προϋχόντων τοῦ χωρίου εἰς τὸ μικρὸν καὶ μόνον — ἀναγνωστήριον τῆς νήσου. ὅτε δ' ἐπὶ ἔρχετο ἡ ἑσπέρα διεσκέδαζε ταλαυντούμενος ἐντὸς λέμβου ἐπὶ τῶν ἠπείων κυμάτων τῆς κυανῆς θαλάσσης, κεντρίζων τὸ σιγάρον του, ἐνδεδυμένος ἔπος ἠρέσκετο καὶ τὸ ἔφερεν ἡ τύχη, καὶ τότε μόνον καταλαμβανόμενος ὑπὸ θλιβερῶν ἰδεῶν, ὅτε ἀνεμνήσκετο ὅτι ἡ μακαρία αὐτῆ ζωῆ δὲν ἦδελε διαρκεῖσαι πλέον τῶν τριῶν μηνῶν.

Ἡ νήσος ἔχει ἓνα μικρὸν λιμῆνα, εἰς δὲ ἀνὰ δεκαπενθήμερίαν προσωριμίζεται ταχυδρομικὸν ἀτμόπλοιον τῆς γραμμῆς μεταξὺ Δρεπάνου καὶ Τύννητος. Ἐκτὸς τούτου σπανίως ἐπισκέπτετο αὐτὸν καὶ ἄλλα πλοῖα, τόσον δὲ σπανίως, ὥστε ἡ ἐμφάνισις πλοίου κατευθυνομένου πρὸς τὴν νήσον ἀνηγγέλλετο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὰ περιχώρα διὰ κωδωνοκρουσῶν, ἅπαντες δ' οἱ νησιῶται συνηθροίζοντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ὥστανε ἔπρκειτο περὶ μεγάλης καὶ ἐκτάκτου ἐορτῆς.

Ὁ βίος καὶ ἡ κίνησις τῆς φιλοξενίᾳ καὶ μικρᾷ πρωτευούσης τῆς νήσου συνεκεντροῦτο εἰς τινὰ εὐρύχωρον ἀγορὰν, ὅπου ἕκειτο τὸ δημαρχεῖον, εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ ὁποῦ ἐλευθέρως συνήρχοντο οἱ κάτοικοι. Ἐνταῦθα εὐρισκῆ τις δια ὅσα ἀξιοθέατα καταστήματα, γραφεῖα καλ. ἠδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ ἡ νήσος, ἐπίσης καὶ δύο καφενεῖα, ὧν τὸ μὲν ἐπισκεπτόντο οἱ προθύοι, τὸ δὲ ὁ λαός. Ἐνταῦθα ἐπίσης ἕκειτο καὶ ἡ οἰκία, ἐν τῇ κατώκει δὲ τὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα δικουὸν ἀξιωματικὸς καὶ ἦς ἡ πρόσοψις ἕκειτο πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν συνδέουσαν τὴν ἀγορὰν πρὸς τὴν ἐγγὺς κειμένην ἀκτῆν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔδαφος πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης βαθμῶδον ταπεινοῦται, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῶν παραθύρων τῆς οἰκίας ταύτης ἠδύνατο τις νὰ ἴδῃ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν τὸν λιμῆνα, τὴν ἀκτῆν, τὸ μακρόθεν ἀπαστρέπτον πέλαγος καὶ τὰ κυανὰ ὄρη τῆς Σικελίας.

Ἡ νήσος εἶνε κατ' ἑλιγκλησίαν ἠραιστευδῆς καὶ κατακαλύπτεται ὑπο τῶν λαμπροτέρων φυτῶν παντὸς εἶδους.

Ἐπορεύοντο πρὸς τὸν Τύννητα κατευθυνόμενον ἀτμόπλοιον. Μόλις ἦδη εἶχον φανῆ εἰς τὸν ὄριζόντα τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς ἀφίξεώς του καὶ ὁ κώδων ἤρχισεν ἀγγέλλων τοῖς κατοίκους τὸ μέγα συμβεβηκός, ὅπερ σήμερον δι' αὐτοῦς εἶνε ἰδιαιτέρην σπουδαίηται, διότι μετ' αὐτῶν ἀνεμνήσκοντο συγγρόνας καὶ οἱ ἀντικαταστάται τῆς μέχρι τοῦδε φρουρᾶς. Ὅλοι οἱ προϋχόντες τῆς πόλεως ἦσαν παρόντες, ὁ τῶς ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς, ὁ δήμαρχος, ὁ δικαστής, ὁ ἐφημέριος καὶ ἄλλοι μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ νεαρὸς τις στρατιωτικὸς ἱατρός, προωρισμένος νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς σωματικῆς εὐεξίας τῶν φυλακισμένων καὶ τῶν στρατιωτῶν. Δύο λέμβοι

ἐπλησίασαν τὸ ἀτμόπλοιον καὶ ἔφερον εἰς τὴν ξηρὰν ἀειδύμον τινὰ στρατιωτῶν καὶ νεαρὸν τινὰ ἀξιωματικόν, ὠραίον καὶ ξανθὸν νεανίαν, τὸν ὅποιον ἂν θέλετε τὸν ὀνομάζομεν Γαβριέλλον καὶ τοῦ ὁποῦ ἡ ἔλκυσις τῆς μορφῆς ἀμέσως ἐκέρθησεν ὄλων τὰς καρδίας. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ Γαβριέλλος ἔχειρήνησε τοὺς συναδέλφους του, σφίγγας αὐτῶν τὴν χεῖρα, καὶ εἰς τὴν κατάλληλον προκλασίαν τοῦ δημάρχου ἀπήνησεν εὐχαριστῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀνδρῶν του. Μετὸ σεβασμοῦ καὶ περιεργίας οἱ νησιῶται εἶχον σχηματίσει χαράκιμα κατὰ τὴν διάρσιν των.

Ἀφ' οὗ οἱ στρατιῶται ὠδηγήθησαν εἰς τὴν κατάλυμῶν των, μετέβη ὁ Γαβριέλλος εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔνθα οἱ τὰ πρῶτα φέροντες πάλιν ἔχειρήνησαν αὐτὸν μετ' ἐπισημότητος καὶ συνεστήθησαν αὐτῷ ἅπαντες κατὰ σειράν ὑπὸ τοῦ δημάρχου. Μόλις ἐπερατώθη ἡ τελετὴ αὕτη, καθ' ἣν ἡ μάλλον ἐγκάρδιος θυμηδία ἦτον ἀναμειγμένη μετὰ τὴν ἀγροικίην ἀπλότητά καὶ ἀφέλειαν, ὁ ἄξιωματικὸς τῶν κυρίων διελύθη καὶ ὁ νέηλος ἠκολούθησε τὸν συναδέλφον του εἰς τὸ ὄρισθὲν αὐτῷ οἶκημα τῆς ὑπηρεσίας. Ἐδῶ ἔνησολοῦντο μετὸ ζέσεως οἱ στρατιῶται, οἱ μὲν εἰς τὸ νὰ περιτυλίξουσιν, οἱ δὲ εἰς τὸ νὰ κατατάξουσιν τὰ πράγματα, καὶ ἐντὸς μίαις ὥρας δια καὶ διὰ τὸν ἀναχωροῦντα καὶ διὰ τὸν νεωστὶ ἀφικόμενον ἦσαν ἐν πληρεστάτῃ τάξει.

Τῇ αὐτῇ ἑσπέρα περὶ τὴν ὁδοὴν ὄραν ἐγκατέλειπεν ἡ πρώτη φρουρὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀτμόπλοίου τὴν νήσον, ἀφ' οὗ συνώδευσεν αὐτὴν ἡ διάδοχος μέχρι τῆς παραλίας.

Ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς ὅμως, ἅμα ὡς ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῶν βλεμματικῶν τὸν ἀτμόπλοιον, ἐπανήλθεν εἰς τὸ οἶκμά του καὶ ἐπειδὴ ἦτο κατὰ σκοπὸν ἐκ τοῦ ταξιδίου καὶ τῆς παρασχῆς τῆς ἡμέρας ἀμέσως κατεκλιθῆ. Ἐκοιμήθη δὲ μέχρι τῆς πρωῆς τὸν βαθὺν καὶ ζωογόνον ὕπνον τῆς νεότητος.

Ἄμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἠγέρθη τῆς κλίνης καὶ ἐξῆλθε δια νὰ μεταβῆ εἰς τὴν στρατιῶνα. Μόλις ὅμως προϋχώρησε βήματά τινὰ, ἠσθάνθη αἰφνης ἐλαφρὰν ἐπαφὴν τοῦ ἐνδύματός του, ἀναγκάσαν αὐτὸν νὰ σταθῇ καὶ νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπον.

Τότε εἶδε δύο βήματα σχεδὸν ὀπισθεν αὐτοῦ ὕψηλὴν καὶ ὠραίαν κόρην, ἔχουσαν στάσιον χαμερῶδες στρατιωτικὸν καὶ προσβλέπουσαν αὐτὸν ἀσκαρδαμικτὴν διὰ τῶν βαθῶς μελανῶν καὶ ἀνευ ζωῆς ὀφθαλμῶν τῆς. Τὰ ἐνδύματά τῆς δὲν ἦσαν μὲν πενιχρά, ἀλλ' ὄλων παρημελημένα. Πυκνὴ μέλαινα κόμη περιέβαλλεν ἐν ἀταξίᾳ τὸ πρόσωπόν τῆς καὶ περὶ τὸ λεπτοφυῆς στόμα τῆς ἐπλανῆτο ἀόριστον μειδιάμα.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν ὁ Γαβριέλλος μετ' ἐκπληξίν καὶ περιέργειαν. Ἡ κόρην δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ μειδῆ καὶ νὰ κρατῆ τὴν προτέραν στάσιν τῆς.

Ὁ Γαβριέλλος ὕψωσε τοὺς ὄμους καὶ ἤρχισε νὰ ἐξακολουθῇ τὴν πορείαν του. Μετὰ δέκα μόλις βήματα ἠσθάνθη πάλιν ἐπαφὴν εἰς τὸ ἐνδύματός του καὶ στραφεὶς πάλιν εἶδε τὴν κόρην ἰσταμένην πρὸ αὐτοῦ, ἔχουσαν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀκίνητον καὶ εὐδυτενῆ ὡς στρατιῶτην εἰς τὴν γραμμὴν. Δύο τρεῖς ἀνδρῶποι, διερχόμενοι καὶ αὐτοὶ ἐκείθεν, εἶδον τὴν σκηρὴν ταύτην καὶ παρήλθον μειδιώντες.

— Ἄλλὰ τί θέλεις ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησεν ἐντονώτερον ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς. Ἡ κόρην ἐξέτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα καὶ εἶπε μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἠλιθίου μειδιάματος ἐπὶ τῶν χειλέων

— Ἐσένα θέλω!

— Ἀτυχῆς παράφρων, ἐσκέφθη ὁ Γαβριέλλος καὶ ἔθηκε τὴν χεῖρα εἰς τὴν θυλακίον του διὰ νὰ τῇ δώσῃ ὀλίγα χρήματα. Πρὸς ἐκπληξίν του ὅμως ἡ κόρην ἔσταύρωσε τὰς χεῖρας τῆς ἐπὶ τοῦ στήθους, δέλουσα διὰ τοῦ κινήματος τούτου τρόπον τινὰ νὸ προφυλαγθῆ ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἦτις ἐτόλμα νὰ τῇ δώσῃ ἔλεημοσύνην.

— Ἐσένα θέλω! εἶπε συγγρόνας καὶ κάπως ἐντονώτερον ἡ προηγουμένης. Ἀφ' οὗ δὲ ἤρχισεν νὸ κρούῃ τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, ἔδραξε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν πυκνὴν καὶ βοστρυχῶδη κόμην τῆς καὶ ἐξέλιπε μόνοντον κλαυθμὸν, ὡς τὰ παιδία τὰ ὅποια παίζοντα ὑποκρίνονται «κλάματα».

Ἐν τῷ μεταξὺ συνηθροίσθησαν καὶ ἄλλοι ἀνδρῶποι καὶ εὐρισκον ἀστειὸν τὸ πρᾶγμα. Ἄλλ' ὁ Γαβριέλλος οὐδέλως ἑθεύρησε τοῦτο εὐχάριστον καὶ ὄλων ἐν ἀμνησίᾳ ὅτε μὲν προσέβλεπε τὴν κόρην, ὅτε δὲ τοὺς περιῶσταμένους καὶ ἐπὶ τέλους ἐστράφη χωρὶς νὰ εἴπῃ οὔτε λέξιν, ὅπως

ἐξακολουθῆσῃ τὸν δρόμον του. Ἀκολούτως διέβη τὴν ἀγορὰν, ὅτε ὅμως ἔφθασεν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν εἰς τὴν παραλίαν ἤκουσεν ὀπίσω του ἐλαφρὰ βήματα, ὥστανε τὸν ἠκούσθῃ τις τρέχων ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ στραφῆ, ἤκουσεν ἐγγύτατα εἰς τὸ οὖς του ἐλαφρῶς φθουριζόμενας τὰς λέξεις.

— Φιλατέ μου!

Ἄκουσας ἠσθάνθη ἐλαφρὰν φρικίαν καὶ ἐπετάχυνε τὸ βήμα του. Πάλιν ὅμως ἀντήχησεν ἐγγύτατα εἰς τὸ οὖς του.

— Ἀγάπη μου!

— Πήγαινε τὸ δρόμο σου καὶ ἀφήσε με ἤσυχον, ἀνέκραξε τέλος πλήρης ἀδημονίας καὶ ἐστράφη βιαίως πρὸς τὴν καταδιώκουσαν αὐτὸν, ἦτις τρομάξασα ἐκ τοῦ τόπου τῆς φωνῆς τοῦ ἀπιστοχώρησεν ἐν βῆμα. «Πήγαινε καὶ ἀφήσε με! Μὲ κατέλαβες;

Ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς κόρης ἐξωγραφῆθη ἀπροσδιόριστός τις ταραχῆ ἐξέτεινε τὴν χεῖρά τῆς, ὥστε δέλουσα νὰ καταπραῦνῃ τὴν ὀργὴν τοῦ Γαβριέλλου καὶ εἶπεν ἐλαφρῶς μετὰ ἱκετευτικῶν τόνου.

— Μὴ θυμῶν, κύριε ἀξιωματικέ.

— Φύγε, σὲ λέγω. Πήγαινε ἡ φωνάζω τοὺς στρατιῶτας καὶ σὲ βάζουν 'στὴ φυλακῆ.

Συγγρόνας δ' ἔδειξε στρατιῶτας τινάς, ἰσταμένους ἐκεῖ πλησίον.

Τότε ἀπεμακρύνθη βραδέως ἡ κόρην, ὑποχωροῦσα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πάντοτε ἀσκαρδαμικτὴν προσβλέπουσα τὸν νεαρὸν ὄνδρα. Τὰ χεῖλά τῆς ἐκινῶντο, ὥστανε ἀδιαλείπτως ἐπρόφερον τὰς λέξεις: — «Ἀγάπη μου! ψυχὴ μου! Ἡδὴ ἐξηκολούθησεν ὁ Γαβριέλλος ὀνενοχλήτως τὴν πορείαν του καὶ ἀκουσίως εἶπε δύο τρεῖς φορὸς ταπεινῆ τῇ φωνῇ: Τί λυπηρόν! Τόσον ἐρατεινὸν πλάσμα! Κρῖμα, κρῖμα!

Καὶ ἐρατεινὴ ἡ μάλλον θαυμασίως περικαλλῆς ἦτον ἡ δυστυχῆς κόρην, ἦν τῶσον τραχῆς ἀπώθησε μακρὰν του. Ἦτο πρότυπον τῆς φλογερᾶς αικελιανῆς γυναικὸς, ἦς τὸ κάλλος ἐν ἀκαρπείᾳ ἀιχμαλωτίζεται, ἅμα ὡς μία καὶ μόνη ἀκτίς τῶν μελανῶν ἀστέρων τοῦ προσώπου τῆς εἰσδύθη εἰς τὴν φυγὴν σου. Πόσον ἐλεύθερον καὶ ὠραίον εἶνε τὸ μέτωπον ὑπὸ τὴν ἀπαστρέπτονσαν μέλαιναν κόμην, πόσον εὐχλωτόσως εἶνε ἡ εὐκαρῆσα τῶν βλεφάρων μετὰ τῶν μεταξίνων βλεφαρίδων των καὶ τῶν σφριγγίντων κοραλλίνων χειλέων! Ὅλα ταῦτα διὰ μίαις εἶχε παρατηρήσει ὁ Γαβριέλλος εἰς τὴν κόρην καὶ εἶχεν ἀισθανθῆ βαθῶς τὴν μαγείαν τοιαύτης καλλονῆς. Ἄλλ' εἰς τὸ οὖς του ἀντήχει ἀδυσπῶδως ὁ βραχνῶς ἦχος τῆς φωνῆς τῆς ἀκαταπίστως ἔβλεπε πρὸ ἑαυτοῦ τὸ ἠλιθιον μειδιάμα καὶ τοὺς πλατέως ἀνεφωμένους μελανὰς ὀφθαλμούς, οἱ ὁποῖοι ἐφαίνοντο τόσον ἀχανεῖς, καὶ εἶχον τόσον ἀψυχον καὶ νεκρὸν βλέμμα.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

6. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ, ΑΠΑΘΗ ΑΝΤ' ΑΠΑΘΗΣ. Κωμωδία εἰς πράξεις τρεῖς. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῶν Καταστημάτων „Ἀνδρέου Κορομηλά" καὶ „Κοραφῆ", Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, 1886. Σελ. β' καὶ 130. Ὁ φιλόκαλος τῆς πτωχῆς ἡμῶν συγγρόνος οκνηρῆς κομητῆς καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἄλλων χαριστάτων δραματικῶν ἔργων κύριος Δ. Κορομηλάς παρέχει διὰ τὸ νέου τούτου κομφοῦ τομίδιον νέαν ἀφορμὴν αἰσῶν ἐλπιδῶν διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑθνικοῦ θεάτρου. Ἀκαμάτως ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργαζόμενος, καὶ ἀξιοπρεπῶς ὅσον καὶ συμπαθῶς ἐξαιτούμενος τὴν βασιλικὴν μέριμναν ἐν τῷ μέλλοντι ἐλπίζει μετὰ παντός φιλομουσοῦ καὶ παραγαγόμενον ποτὲ τι καλὸν καὶ ἀνάξιον τῆς φήμης, ἦν εἶχεν ἄλλοτε ἡ Ἑλληνικὴ σκηνή.

7. Ε. ΚΙΡΙΑΚΙΔΟΥ, Η ΕΒΡΑΙΑ. Διήγημα. Ἐν Ἀθήναις 1886. Σελ. ζ'—230. Τὴν ἀπόπειραν ἑλληνικῆς μυθιστοριογραφίας ἐπιχειρεῖ ὁ νεο-

ρὸς διηγηματογράφος ἐφωδιασμένος μετὰ ἐπίζηλα χαρίσματα ζωηρῆς φαντασίας καὶ ἀξέπαινον πρὸς τὴν γλώσσαν σεβασμόν. Τὸ ἐπιδεῖον συγκρατούμενον χορηγῆς διηγήσεως νῆμα, καὶ τὸ ἀνθηρὸν ἀνευ ἐξεζητημένης φράσεως ὕφος εἶνε τὰ κάλλιστα συστατικὰ τοῦ διηγήματος τούτου. Ζ. Σ. Κ. ΑΙΤΕΛΙΑ. ΓΙΑΝΝΟΙ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ. — ΚΡΙΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. Ἡ ἐπιπόνοος τοῦ Ἐξοριστοῦ. Ἰανὴν πρόλογον. — Ἐν ὄρα μάχης. Ὁ ἐπιλόχος ἐν Χαλέπῳ. — Ἡ Ἀρραβωνιακτικὴ τοῦ Μεσσηνίου. Οἱ δύο Γέροι. — Τὸ κῆρυγμα τῆς Παναγίας. — Ὁ Μουτῆς. Τὸ τῆξιμον τοῦ Σφρακιανοῦ. — Ἡ Μηνιά. — Ἀγάθη Ἀνεραϊάδα. Τόμος Α'. Τιμὴ μινον ἐν Ἀθήναις ἀνευ Ἀρχαμῆς, ἀλλαχού δὲ ἀνευ 1,10. Ζ. Σ. Κ. Περὶ τῶν λίαν προσεχῶς ἐκδοδιόμενων τούτων ἔργων τοῦ φίλου Συνεργάτου τῆς ἀξιολόγου ἀθηναϊκῆς Συναδέφου Ἑβδομάδος δέλουμεν γράφει ἐν καιρῷ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

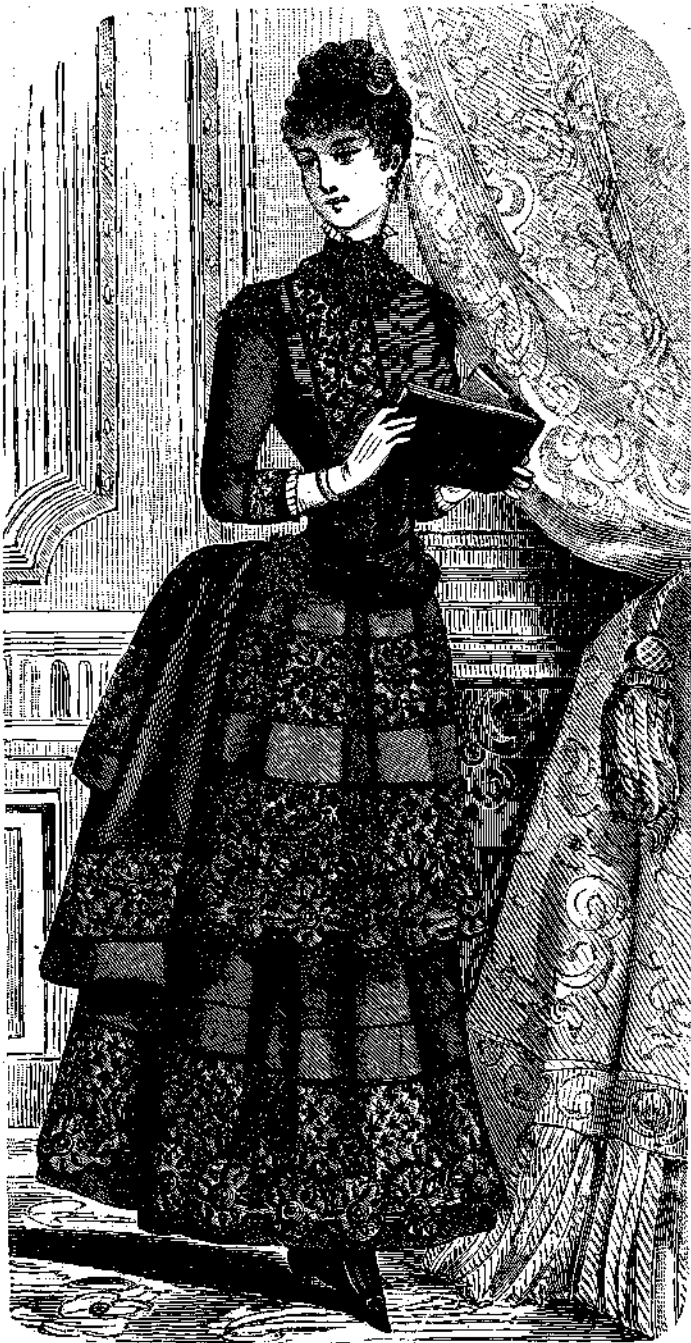

ἡ ἑλληνικότης τῶν ἐν Εὐρώπῃ πλείστον ὁμογενῶν Κοινοτήτων εἶνε ζήτημα δυνάμει καὶ ἐνδιαφέρει Σὲ καὶ τοὺς περὶ Σὲ, πικρῶν τινὰ ἐνέχουσι σήμερον τὰ χρονολογικὰ μου καθήκοντα, ἠναγκασμένης λυπηρὰν καὶ σημαντικὴν νὰ Σοὶ ἀναγγεῖλω ἀπώλειαν. Τραῦμα δεινὸν ὑπέστη ἑσάτως ἡ ἐνταῦθα Ἑλληνικὴ παροικία ἀπωλέασα μέλος αὐτῆς περικλημένον, τὸν ἀείμνηστον Ναομ Παιπέ. Ὅλη ἡ Ἀεψία, ἐν ἣ ὁ μακαρίτης ἰδιαίτερος ἐτιμῆτο, ἠσθάνθη καὶ ἐθρήνησε μετὰ τῶν ἐνταῦθα παροικῶν καὶ σπουδαζόντων ὁμογενῶν τὴν ἀπώλειαν ἀνδρὸς ἀείπουτος τιμῆσαντος μεταξὺ τῶν ἀλλογενῶν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ διατελέσαντος τὸ κυριώτερον στήριγμα τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς παροικίας. Περισσότερον δὲ τῶν ἄλλων οἱ Ἕλληνες φοιτηταὶ συνεμερίσθησαν τὸ ἄλλος τῶν πενθόντων οἰκείων, διότι ἐκεῖνος πάντοτε ἠγάπα καὶ ἐχειραγωγῆ αὐτοὺς πατρικῶς, παρεῖχεν αὐτοῖς συχνότατα μέσθ τῆς ἑλληνοπροποσίτου αὐτοῦ οἰκονομίας εὐκαρίαν καὶ ἐθρηνησάντων τὰ πάτρια ἠθῆ καὶ λησμονούντες πρὸς στιγμὴν τὰς πικρὰς ἐν τῇ ζῆνῃ περιπετείας καὶ αἰσθανθῶσαν ἐν ἑαυτοῖς ἀναχωρηθῶσαν τὸν πρὸς τὴν φιλίην πατρίδα ἔρωτα. Πάντες οἱ ἀπὸ τριακονταετίας ἐνταῦθα σπουδάζαντες δύνανται νὰ ἐκτιμῆσωσι τὴν σημαντικὴν ἀπώλειαν, ἣν ἐθρηνησάντων ἡμεῖς οἱ τελευταῖοι ἐντριψήσαντες εἰς τὴν συγγὴν ἐνδειξὴν τῶν Ἑλληνικῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων.

Βραχυτέραν ἐκ βιβλίου δὲ καταστήσω τὴν περὶ τῶν ἄλλων σήμερον πολυλογίαν, ἄλλως δὲ ἐπὶ πλεον καὶ ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν ἐλεύθερος 'εὐρον ποὺ εἰγκαταλείπει τὴν πόλιν ὁ συμμὸς καὶ κἀνεὶ τὰ θερινὰ ταξιδία του. Ὁ συμμὸς ταξιδεύει — γνωρίζομεν δὲ ὄλοι τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης.

Αὕτη ἐνέχει τὸ μυστήριον ἐκεῖνο, ὅπερ ὑποκρύπτουσι τὰ κλεισιμένα παρὰ θύρα καὶ τὰ περικεκαλυμμένα ἐπιπλά τῶν αἰδουσῶν μας, αἱ ἔρημοι ὁδοὶ καὶ ἡ πνευρὰ πίεσις, ἣν ἐξασκοῦσιν αἱ θερμαὶ τοῦ Ἰουλίου ἡμέραι ἐπὶ τῆς κεκμηκυίας ζωῆς τῶν πόλεων. Ὅστις θέλει ν' ἀπέλθῃ τῆς πόλεως, ἔπραξεν ἦδη τοῦτο ἡ τοῦλάχιστον ἐτοιμάζει τὰ πράγματά του, διὰ ν' ἀναχωρήσῃ αἶριον. Ἐν ᾧ δὲ ἐνταῦθα, φιλάτῃ μου, ὄλον ἐρασιονταὶ αἱ κομφαὶ τῆς κοινωνίας τάξεις, ἀλλαχού λαμβάνει ζωὴν ἄλλος κοικιλόμορφος καὶ λαμπρὸς οὐρμικὸς βίος, ὅστις τῆς κομψότητος καὶ τῆς χάριτος, τῆς καλλονῆς καὶ τῆς νεότητος ἀνταμιλλᾶται πρὸς τὴν λαμπροτέραν ἀκμὴν τοῦ χειμερινοῦ συρμοῦ ὑπὸ τὰ χροσα φῶτα τῶν λαμπτήρων καὶ τῶν λυχνῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, φιλάτῃ μου, πολλὰ ποικιλία παρατηροῦνται εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν διαφόρων συρμῶν. Ἄλλ' ἔπαυσεν, ὡς ἦδη εἶπον, ἔδρα αὐτῶν νὰ ἦνε ἡ πόλις, ὁ θρόνος των δὲν εὐρίσκειται πλέον ἐν τοῖς δευτερίοις τῶν θεάτρων, καὶ ἐν ταῖς αἰδουσίαις ἐνθα γίνονται μουσικαὶ συναυλία ἢ δίδονται λαμπροὶ καὶ πολυδάπανοι χοροί. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι πάλιν περιστάσεις τινές, καθ' ἃς ὁ Συρμὸς εὐρίσκει καταλληλὸν εὐκαρίαν καὶ ἐπιδειχθῆ κατ' ἕλας αὐτοῦ τὰς φάσεις, αἱ περιστάσεις δὲ αὐταὶ εἶνε αἱ διάφοροι δημοτελεῖς ἐορταὶ καὶ τὰ δημοσία μεγάλα θεάματα, ὧν δύνανται καὶ ἡ ἀριστοκρατία νὰ ἀμμετάσχη χωρὶς νὰ ὑπερβῇ τὰ στενὰ ὄρια τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ τῆς ὄντως ματαιόφρονος εὐγενείας τῆς. Τοιοῦτο μέγα δημόσιον θέαμα ἦσαν καὶ αἱ ἐσάτως ἐν Παρισίαις τελεσοῦσαι μεγάλα θερινὰ ἵπποδρομιαί, ὀνομαζόμεναι „grand prix", δημοτελεῖς δὲ ἐορτῆ ἡ μίαν ἡμέραν πρότερον τελεσοῦσα ἐορτῆ τῶν ἀνδῶν (fête des fleurs). Μοὶ εἶνε ἐντελῶς ἀδύνατον, φιλάτῃ μου, μετὰ τοιοῦτον πρόλογον νὰ ἐπιχειρήσω οἰανδρόποτε περιγραφήν τῶν κατὰ τὰς δύο ταύτας ἐορτὰς ἐπιδειχθεισῶν εἰς τὰ θέματα τοῦ ἐκδιδόμενου κόσμου νέων ἐνδυμασιῶν, διότι καὶ τὸ πᾶθος καὶ ἡ λαμπρότης καὶ ἡ ποικιλία των ἦτο τοιαύτη ὥστε ἀπέχω τοῦ νὰ Σοὶ γράψω τι εἰδικώτερον περὶ αὐτῶν οὐ μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν χώρου ἀλλὰ καὶ

έναντιον τῆς ὑπεροχῆς τῶν ἀνδρῶν, θέλουσαι καὶ αὐταὶ ὄ ἀποκτήσωσι τὰ αὐτὰ καὶ ἴσα δίκαια μὲ αὐτοὺς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ εἰς τὸν δημόσιον βίον, τὰρα δὲ μαντεύουσα τὸν εὐλογὸν Σου πόδον σπεύδω νὰ Σοὶ ὑποβάλλω δύο νέα συρμικὰ ὑποδείγματα, τὰ ἐποῖα ἀληθῶς εἶνε ἀριστουργήματα καινοφανείας καὶ ἐν τῇ ἰδέᾳ καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ.

Καὶ ἡ μὲν μία τῶν εἰκόνων μας, παριστάνουσα εἶδος οἰκιακῆς ἐνδυμασίας, εἶνε κατάλληλος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα ἱματισμοῦ νεανίδων. Τὸ κάτω μέρος τῆς ἐσθῆτος, κατεσκευασμένης ἐκ μεταξίνου ἢ ἐριούχου ὑφάσματος χρώματος crème, περικοσμεῖται ὑπὸ πλατείας ταινίας ἐξ ἐριούχου τριχάπτου, τὸ δὲ ἀνώτερον, το ὑποῖον ἀκριβῶς εἶνε ὁ γῆρος ἐτέρας μικροτέρας ἐσθῆτος, ἐπίσης περιβάλλεται ὑφ' ὁμοίας ταινίας, ὀλίγον τι

ἀνωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἄλλη, οὐχὶ τόσο πλατεία, φέρουσα τὸ ὄνομα Entre-deux. Πλατεία ζώνη, κατεσκευασμένη καὶ αὐτὴ ὡς ἡ βραχυτέρα ἐσθῆς ἐξ ὑφάσματος, ὀνομαζομένου Pongée des Indes, καὶ κοσμουμένη κατὰ τὰ ἄκρα διὰ ταινιῶν Entre-deux περιβάλλει τὴν λεπτὴν ὀσφύν.

Ἡ ἐτέρα δὲ τῶν συρμικῶν ἡμῶν εἰκόνων Σοὶ δεικνύει χαριέστατον

ὠραίας κεφαλῆς περιάλυμμα διὰ μαντίλλας ἐκ τριχόπτου, κοσμουμένης δι' ὠχρῶν λευκανθῆμων. Τοιοῦτον τῆς κεφαλῆς περιάλυμμα δύνασαι νὰ προμηθευθῆς ἀπὸ ὀλίγων δραχμῶν.

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.

Βαθεῖαν λύπην ἐπροξένησεν ἡμῖν ὁ ἀπρόοπτος θάνατος ἐνδέρμου φίλου τῆς „Κλεισῆς“ τοῦ ἐν Ὀδησσῶ φίλοπάτριδος ὁμογενοῦς Π. Βεργωτῆ. Ὁ ἀοίδιμος διεκρίνετο μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐκεῖ παροικούντων ὁμογενῶν διὰ τὴν θερμὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἀγάπην, εἰς ἃν τὴν διάδοσιν παντὶ σθένει καὶ ἰδιουρδύμῳ εἰργάζετο.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — κ. κ. Ε. Ι. Μ. εἰς Λαρδανέλλια, Θ. Κ. εἰς Δρέσδην, Ι. Γ. Τσ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Δ. Ζ. εἰς Βελεσσά. Ἐλήφθησαν. Καὶ πάλιν Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Ν. Α. εἰς Πότιον. Ἐνεγράφησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — κ. Σ. Ν. Π. εἰς Μαρτινίπολιν. Ἀπεστάλη. Ἀκολουθεῖ ἐπιστολικὸν δελτάριον. — κ. κ. Ἀδελφ. Π. εἰς Σέρρας, Γ. Τσ. εἰς Πάτρας. Ἀπεστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Μου V. εἰς Βlaney. Ἐνωθῆδες. — Διεύθ. „Ἀληθείας“ Λάρνακα. Ἐπειδὴ εἶχον ἐξαντληθῆ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Εἰς τὴν Παναγίαν, στίχοι ὑπὸ Α. Ε. (Παναγία Ραφαῆλ σελ. 198, Παναγία Μουρούλου σελ. 201). — Ὁ Οὐδύππος ὑπὸ Σπυρίδ. Παγανέλη (Εἰκὼν ἐν σελ. 196—97). — Γλωσσικαὶ Παρατηρήσεις ὑπὸ Ἀνδρέου Λασκαράτου. — Σκέψεις φρονίμου πατρός. Τὸ φώτιστον τοῦ οἴκου. — Ἀστρονομικοὶ περίπατοι. Μία ἐπιστομὴ εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον (μετὰ σχετικῶν εἰκόν. ἐν σελ. 204). — Τεχνητὴ βροχὴ ὑπὸ Α. * (Εἰκὼν ἐν σελ. 205). — Καρμέλια ὑπὸ Edmonde de Amicis. (Διήγημα). — Βιβλιοθήκη. — Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἑσπερίας. Ὁ θάνατος τοῦ Ναυῆ Χ. Παπᾶ. — Αἱ σχέσεις τοῦ ἀεμνήσαντος πρὸς τὴν ἐν Λειψίᾳ ὀμοσπύζουσαν Ἑλληνικὴν νεολαίαν. — Τὶ κάμνει ὁ συρμὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην. — Αἱ μεγάλοι ἰκποδορμιαὶ καὶ ἡ ἰσότης τῶν ἀνδρῶν ἐν Παρισίοις. — Συμβουλὴ πρὸς τὰς Ἑλληνίδας. — Ὁ ἰγυισμὸς τῶν ἐν Ἑυρώπῃ γυναικῶν καὶ δύο νέα συρμικὰ ὑποδείγματα (ἐν σελ. 203). — Νεκρολογία. — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.

Ἐκδότης Η. Α. ΖΥΤΟΥΡΗΣ.

τύποις Bär & Hermann, ἐν Λειψίᾳ. — Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur, ἐν Στρασβούργῳ. — Μελάνη Frey & Sening, ἐν Λειψίᾳ.